

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ મધ્યે ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતમાં

દીવાની પરચુરણ અરજી નં.૨૭/૨૦૦૬

માં

દીવાની પરચુરણ અરજી નં.૪૭/૨૦૦૬

માં

ઓ.જે. અપીલ નં.૧૬/૨૦૦૬

સાથે

દીવાની અરજી નં.૫૫/૨૦૦૬

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર અર્થે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી અનિલ આર. દવે

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એ. પુજ

=====

૧ શું લોકલ અખબારના રિપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવા માટે મંજૂરી આપી શકાય?

૨ રિપોર્ટરને સંદર્ભિત કરવો કે નહીં?

૩ શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?

૪ શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ
આદેશના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સામેલ છે?

૫ શું તેને દીવાની ન્યાયાધીશને પરિપત્રિત કરવો જોઈએ?

=====

શરદ બંસીલાલ વકીલ અપીલકર્તાઓ

વિરુદ્ધ

સ્થુઓ મોટુ..... સામાવાળાઓ

=====

ઉપસ્થિતી:

અપીલકર્તા નં.૧ તરફે શ્રી પ્રકાશ કે. જાની સાથે વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી એમ.જે.

ઠાકોર, વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી એસ.એન. સોપારકર

સામાવાળા(ઓ) નં.૧ તરફે નોટિસ બજેલ છે.

=====

ન્યાયપીઠ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી અનિલ આર. દવે

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એ. પુજ

તારીખ: ૩૧/૦૩/૨૦૦૬

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી અનિલ આર. દવે દ્વારા)

આ અપીલ પરચુરણ દીવાની અરજી નં. ૨૦૬ ની પરચુરણ દીવાની અરજી નં. ૪૭/૨૦૦૬ માં તા. ૨૪.૨.૨૦૦૬ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલ આદેશ વિરુદ્ધ નિર્દેશિત કરવામાં આવી છે.

૨. આ અપીલ ઉપસ્થિત થવા પામવાના સંક્ષિપ્ત તથ્યો નીચે મુજબ છે:

૨.૧ તા. ૧૭.૨.૨૦૦૬ના રોજ, અદાલતોમાંથી એકમાં, આ અદાલતમાં વકીલાત કરતાં અને પરિષ્ઠ એડવોકેટ એવા અપીલકર્તાનો મોબાઈલ ફોન વાગવા લાગ્યો. અપીલકર્તાએ, પોતાનો મોબાઈલ ફોન વાગવા લાગ્યો હોવાનું જાણતા, અદાલતને વ્યથિત ન થાય તે માટે અદાલતખંડની બહાર જતાં જતાં ફોન બંધ કરી દીધો. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે જ્યારે નોંધ્યું કે અદાલતમાં અપીલકર્તાનો ફોન વાગવા લાગ્યો હતો, ત્યારે તેમણે અપીલકર્તાને નોટિસ ફટકારી અને તેને કારણ દર્શાવવા જણાવ્યું કે અદાલતે આપેલા તે નિર્દેશોની અવગણના કરવા બદલ, જેમાં કોઈએ પોતાનો ચાલુ હાલતનો મોબાઈલ ફોન અદાલતમાં લાવવો નહીં જેથી તેનો મોબાઈલ ફોન વાગે નહીં, તેને અદાલતોના અવમાનના

અધિનિયમ, ૧૯૭૧ (જેને આ પછી 'અધિનિયમ' તરીકે ઓળખવામાં આવશે) હેઠળ શા માટે દંડિત ન કરવામાં આવે. આ નોટિસ તા. ૨૪.૨.૨૦૦૬ના રોજ પરત લાયક રાખવામાં આવી. તેમજ એવો પણ નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો કે તે દિવસે અપીલકર્તા અદાલતમાં હાજર રહે. ઉક્ત કાર્યવાહી પરચુરણ દીવાની અરજી નં. ૨૭/૨૦૦૬ તરીકે નોંધવામાં આવી.

૨.૨ અપીલકર્તાએ પરચુરણ દીવાની અરજી નં. ૪૭/૨૦૦૬ દાખલ કરી હતી, જેની ૨૪.૨.૨૦૦૬ના રોજ સુનાવણી હાથ ધરાઈ હતી, અધિનિયમની કલમ ૧૪(૨) હેઠળ નીચે મુજબની પ્રાર્થનાઓ સાથે:

“એ. આ અરજી મંજૂર કરવામાં આવે અને કેસના હકીકતોના નિવેદન સાથે આ મામલો માનનીય મુખ્ય ન્યાયાધીશ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવે, જેથી અરજદાર વિરુદ્ધના આરોપના વિચારણા અંગે તેઓ યોગ્ય ગણશે તેવી દિશા જારી કરી શકે.

બી. આ માનનીય અદાલત દ્વારા આ પરચુરણ દીવાની અરજી અંગે આદેશની તારીખથી એક અઠવાડિયાની અવધિ પૂર્ણ થાય ત્યાં સુધી અરજદાર દ્વારા પરચુરણ દીવાની અરજી નં. ૨૭ ના ૨૦૦૬ માં જવાબી સોગંદનામું દાખલ કરવાની મુદત લંબાવવા માટે.

સી. આ અરજીની સુનાવણી અને અંતિમ નિરાકરણ સુધી, પરચુરણ

દીવાની અરજી નં. ૨૭/૨૦૦૬ માં આગળની કાર્યવાહી સ્થગિત રાખવા બાબત.

ડી. આ માનનીય અદાલત યોગ્ય અને યોગ્ય ગણશે તેવી અન્ય તથા વધુ રાહત મંજૂર કરવા.” ઉક્ત અરજીમાં અપીલકર્તાએ રજૂ કર્યું હતું કે અધિનિયમની કલમ ૧૪(૨)ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લેતા, અને વિશેષ કરીને મોહમદ ઝાહેર ખાન વિ. વિજૈ સિંહ અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૯૨ એસ.સી. ૬૪૨ ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે આપેલા ચુકાદાના પ્રકાશમાં, અપીલકર્તાને તેના વિરુદ્ધનો આરોપ તે ન્યાયાધીશ અથવા ન્યાયાધીશો સિવાયના કોઈ ન્યાયાધીશ અથવા ન્યાયાધીશો સમક્ષ સાંભળાવવાનો વિકલ્પ હતો, જેમની હાજરીમાં અથવા સંભળામણ દરમિયાન તેણે અદાલતની અવમાનના કરી હોવાનું આક્ષેપિત કરવામાં આવ્યું હતું. ઉક્ત અરજીના પરિચ્છેદ ૨.૨ માં, અપીલકર્તાએ તે પરિસ્થિતિઓ સમજાવી છે જેમાં તેનો મોબાઈલ ફોન વાગ્યો હતો અને અદાલતકક્ષમાં તેના મોબાઈલ ફોનના વાગવા બદલ તેને ખેદ થયો હોવાનું જણાવ્યું હતું.

૨.૩ તા. ૨૪.૨.૨૦૦૬ ના રોજ, જ્યારે ઉક્ત અરજી – એમ.સી.એ. નં. ૪૭/૨૦૦૬ – સુનાવણી માટે મુકાઈ, ત્યારે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે

ઉક્ત અરજી પર કોઈ અંતિમ આદેશ કર્યો નહોતો અને અન્ય કેટલાક તથ્યોનો સમાવેશ કરતો આદેશ કરીને સુનાવણી તા. ૧૬.૩.૨૦૦૬ સુધી મુલતવી રાખી હતી. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના મતાનુસાર, ઉક્ત આદેશમાં દર્શાવેલ કારણોસર ઉક્ત અરજી પર કોઈ અંતિમ આદેશ કરવામાં આવ્યો નહોતો. તેમ છતાં, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલને ખાતરી આપી હતી કે પ્રકરણમાં આગળ વધતાં પહેલાં તેઓ નિશ્ચિતપણે અરજી પર આદેશ કરશે.

૨.૪ પડકારાયેલ આદેશમાં સમાવાયેલા તથ્યો અનુસાર, અપીલકર્તાના મોબાઈલ ફોનની રીંગ વાગવાની ઘટનાને કારણે, ગુજરાત વડી અદાલત બાર એસોસિયેશને ઠરાવો પસાર કર્યા હતા, જેમની નકલો તે આદેશ સાથે પરિશિષ્ટ-૧ અને ૨ તરીકે જોડવામાં આવી છે. પ્રથમ ઠરાવ અંગે, જે ઉક્ત મામલામાં બાર એસોસિયેશનના હસ્તક્ષેપને લગતો છે, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે નોંધ્યું હતું કે બારે શું કરવું તે નક્કી કરવાનું બારનું કામ છે. તે જ રીતે, બીજા ઠરાવ અંગે, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે નોંધ્યું હતું કે તેનો અદાલતની અવમાનનાના મામલા સાથે કોઈ સંબંધ નથી, પરંતુ તેમણે ઉક્ત ઠરાવને નોંધપાત્ર સામગ્રી પર લઈ લીધો હતો.

૨.૫ ત્યારબાદ, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે તા. ૨૧.૨.૨૦૦૬ના રોજ

'રાજસ્થાન પત્રિકા', 'ગુજરાત વૈભવ', 'દિવ્ય ભાસ્કર' (અમદાવાદ આવૃત્તિ) અને 'ગુજરાત સમાચાર' (અમદાવાદ આવૃત્તિ) નામના અખબારોમાં પ્રકાશિત થયેલ સમાચારનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. તેમણે ઈન્ડોરમાંથી પ્રકાશિત થતા 'દૈનિક ભાસ્કર'નો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે. ઉક્ત અખબારોના સંબંધિત ઉતારા પડકારાયેલ આદેશ સાથે અનુબંધક-૨ તરીકે જોડવામાં આવ્યા છે. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે પડકારાયેલ આદેશમાં નિરીક્ષણ કર્યું છે કે “અહેવાલમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે બારે ઉક્ત અહેવાલકારને જણાવ્યું હતું કે તેમની નિમણૂક પછી જસ્ટિસ ગર્ગ અદાલતમાં નિયમિતપણે બેસતા નહોતા અને બે કલાકથી વધુ કામ કરતા નથી. અહેવાલમાં આ પણ કહેવામાં આવ્યું છે કે વકીલો દ્વારા પસાર કરાયેલા ઠરાવોમાં એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે રૂપિયા ૫.૫૦ લાખની પાત્રતા હોવા છતાં, જસ્ટિસ ગર્ગે પોતાના બંગલાના નવીનીકરણ માટે રૂપિયા ૨૫ લાખથી વધુ ખર્ચ્યા હતા. આ અહેવાલને અનુબંધક-૫ તરીકે ચિહ્નિત કરવામાં આવ્યો છે.”

૨.૬ માનનીય એકલ ન્યાયાધીશના જણાવ્યા મુજબ, વડી અદાલત બાર એસોસિએશનના ઠરાવની બાબતો અને ઉપરોક્ત અખબારોમાં પ્રસિદ્ધ કરાયેલા સમાચાર ભિન્ન છે. માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે નોંધ્યું છે, “....ઉપરોક્ત ઉલ્લેખિત ઠરાવ ૧ અને ૨ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે આ

ઠરાવો પત્રકારિતાએ આગળ જે રીતે અહેવાલ આપ્યો છે તેનાથી સંપૂર્ણપણે જુદા હતા. અહેવાલોની સાચાશ વિશે મને જાણ નથી. ડી.એન.એ.નો અહેવાલકાર કોણ છે તે બાબતની પણ મને જાણ નથી, પરંતુ, કોઈપણ સ્થિતિમાં, અદાલત વિરુદ્ધ કરવામાં આવેલા આક્ષેપો સ્પષ્ટપણે ખોટા છે અને તે અદાલતની સત્તાને નિઃસંદેહ રીતે ક્ષીણ કરે છે.”

૨.૭ વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે ઉક્ત અખબારોના મુદ્દકો, પ્રકાશકો અને સંપાદકોને નોટિસો જારી કરીને તેઓને કારણ દર્શાવવા કહ્યું હતું કે અધિનિયમ હેઠળ તેઓને શા માટે દોષિત ઠેરવવામાં ન આવે અને યોગ્ય દંડ શા માટે ફરમાવવામાં ન આવે. ઉક્ત વ્યક્તિઓને વ્યક્તિગત રીતે હાજર રહેવા તથા તેમના જવાબો રજૂ કરવા માટે પણ નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો હતો. તેમને તેમના દ્વારા પ્રાપ્ત થયેલ હોય તેવી પ્રેસ નોંધની નકલ રજૂ કરવા માટે પણ નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો હતો.

૨.૮ ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિઓમાં, અપીલકર્તાએ આ અદાલત સમક્ષ એવી પ્રાર્થના સાથે અરજી કરી છે કે પરચુરણ દીવાની અરજી નં. ૨૭/૨૦૦૬ના કાગળો માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ સમક્ષ રજૂ કરવા આદેશ આપવામાં આવે જેથી માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ દ્વારા યોગ્ય દિશાનિર્દેશ આપવામાં

આવી શકે.

૩. અપીલકર્તા તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોર હાજર રહ્યા છે, જ્યારે વિદ્વાન વકીલ શ્રી જે.એન. પારડીવાળા અમિક્સ ક્યુરીએ તરીકે હાજર રહ્યા છે, કારણ કે સામાન્ય રીતે ગુજરાત વડી અદાલત પક્ષકાર હોય તેવી તમામ બાબતોમાં શ્રી પારડીવાળા વડી અદાલતનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે.
૪. વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઠાકોરે રજૂઆત કરી છે કે અધિનિયમની કલમ ૧૪(૨) ની જોગવાઈઓ મુજબ, અધિનિયમની કલમ ૧૪(૧) હેઠળ અદાલતની અવમાનના માટે આરોપિત વ્યક્તિને તે ન્યાયાધીશ અથવા ન્યાયાધીશો સિવાયના અન્ય કોઈ ન્યાયાધીશ સમક્ષ કાર્યવાહી ચલાવવાનો વિકલ્પ છે, જેઓની હાજરીમાં અથવા શ્રવણક્ષેત્રમાં ગુનો થયાનો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હોય, અને તેથી, વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા મુજબ, અપીલકર્તા દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજી મંજૂર થવી જોઈએ હતી અથવા અન્યથા તેનો નિકાલ થવો જોઈએ હતો, કારણ કે અધિનિયમની કલમ ૧૪(૨) ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લેતાં વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશને આ મામલો ચલાવવાનો અધિકારક્ષેત્ર ન હતો.
૫. તેમના દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ વિરુદ્ધ કેટલીક અદાલત-અવમાનનાકારક રજૂઆતો અથવા

આક્ષેપોના પ્રકાશન સાથે સંબંધિત વ્યક્તિઓના મામલામાં ઉદ્ભવેલ કાર્યવાહીનાં કારણનો અપીલકર્તા સંબંધિત મોબાઇલ ફોન વાગવાની ઘટનાથી કોઈ લેવાદેવા નહોતો. ઉક્ત હકીકતને ધ્યાનમાં લેતાં, વિદ્વાન વકીલના મતે, માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે અપીલકર્તાના કેસ સાથે અન્ય વ્યક્તિઓના કેસો જોડીને ભૂલ કરી છે.

૬. તેમના જણાવ્યા અનુસાર, બચ્છરાજ ફેક્ટોઈઝ લિ. વિ. હિરજી મિલ્સ લિ., એ.આઈ.આર. ૧૯૫૫ બોમ્બે ૩૫૫, અને શંકરલાલ અગ્રવાલા અને અન્ય વિ. શંકરલાલ પોદ્ધાર અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૬૫ એસ.સી. ૫૦૭, ના કેસોમાં પ્રતિપાદિત કાનૂનને ધ્યાનમાં લેતાં, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે જો કોઈ આદેશ અથવા નિર્ણયથી કોઈ વાદીને હાનિ પહોંચે, તો તેવા આદેશ અથવા નિર્ણયને અપીલ દાખલ કરીને પડકારવામાં આવી શકે છે.

૭. વિદ્વાન વકીલે અદાલતોના અવમાનના (ગુજરાત વડી અદાલત) નિયમો, ૧૯૮૪ (જેને અહીંથી આગળ 'નિયમો' તરીકે ઉલ્લેખવામાં આવશે) ના નિયમ ૧૧ ની જોગવાઈઓનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે અને રજુઆત કરી છે કે ઉક્ત નિયમની જોગવાઈઓ અનુસાર, અધિનિયમ હેઠળની દરેક કાર્યવાહી મુખ્ય ન્યાયાધીશ સમયાંતરે જેમ નિયુક્ત કરે તે

મુજબ બે કરતાં ઓછા ન્યાયાધીશો ન હોય તેવી ખંડપીઠ દ્વારા સાંભળવામાં અને નિર્ધારિત કરવામાં આવવી જોઈએ. તેથી, તેમના મત મુજબ, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશને નિયમો અનુસાર કેસ ચલાવવાની સત્તા ન હતી અને આથી તેમણે કાર્યવાહી પર પોતાના પાસેથી નિયંત્રણ જાળવી રાખવું જોઈએ નહોતું તથા તેમણે આ મામલો મુખ્ય ન્યાયાધીશ સમક્ષ અથવા અવમાનના સંબંધિત મામલાઓ લેતી વિભાગીય ખંડપીઠ સમક્ષ મોકલી આપવો જોઈએ હતો. તેમણે વધુમાં રજુઆત કરી છે કે અપીલકર્તાના કહેવા પર અવમાનનાકારક નિવેદનોનું કોઈ પ્રકાશન થયેલું ન હોવાથી, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા કાર્યવાહી પોતાના પાસે જાળવી રાખવાનો કોઈ કારણ નહોતું અને વિશેષ કરીને ત્યારે, જ્યારે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું હતું કે તેઓ મોબાઈલ ફોન વાગવા સંબંધે બાર એસોસિયેશન દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા ઠરાવો સાથે સંબંધિત નહોતાં.

૮. વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજુઆત કરી છે કે આ અપીલી અદાલતે તા. ૬.૩.૨૦૦૬ના રોજ પસાર કરેલા એક વચગાળાના આદેશ દ્વારા વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશને પરચુરણ દીવાની અરજી નં. ૨૭/૨૦૦૬માં, જ્યાં સુધી તે અપીલકર્તાને સંબંધિત હતી, ત્યાં સુધી આગળની કાર્યવાહી કરવાથી રોકવામાં આવ્યા હતા, છતાં પણ વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે

અપીલી અદાલતના આદેશનો ભ્રમિત અર્થઘટન કરીને ઉક્ત પરચુરણ દીવાની અરજીમાં તા. ૧૬.૩.૨૦૦૬ના રોજ વધુ એક આદેશ પસાર કર્યો હતો. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે જો વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ એવી ઈચ્છા ધરાવતા હોય, તો તેમણે પ્રેસ સાથે સંબંધિત વ્યક્તિઓ વિરુદ્ધ અલગ કાર્યવાહી શરૂ કરવી જોઈતી હતી. અનુસંગિક રીતે, વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અપીલી અદાલતના અધિકારક્ષેત્ર અંગે કોઈ આક્ષેપ કરવો કે શંકા ઉપસ્થિત કરવી ન જોઈએ, કારણ કે તે ન્યાયિક શિસ્તને પ્રતિકૂળ અસર પહોંચાડશે. તેમણે પોતાની ઉપરોક્ત રજૂઆતને સમર્થન આપવા માટે તિરુપતિ બાલાજી ડેવલપર્સ (પી) લિ. અને અન્ય વિ. સ્ટેટ ઓફ બિહાર અને અન્ય, (૨૦૦૪) ૫ એસ.સી.સી. ૧, ના મામલામાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કર્યો છે.

૯. વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઠાકોરે તેમના ઉપરોક્ત રજૂઆતોને સમર્થન આપવા માટે કેટલાક અન્ય ચુકાદાઓનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે, પરંતુ અમને તે જ સિદ્ધાંતો તથા સ્થાપિત કાનૂની સ્થિતિ નિર્ધારિત કરતા હોવાથી તેમનો ચાલીબદ્ધ ઉલ્લેખ કરી તેમની ચર્ચા કરવી આવશ્યક છે એવું લાગતું નથી.

૧૦. આ રીતે, પોતાની રજૂઆતોનું સારાંશ આપતાં, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે

વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે પરચુરણ દીવાની અરજી નં. ૪૭/૨૦૦૬ માં આદેશ પસાર ન કરીને ભૂલ કરી છે અને ઓ.જે. અપીલ નં. ૧૬/૨૦૦૬ માં સિવિલ એપિલકેશન નં. ૫૫/૨૦૦૬ માં અપીલી અદાલતે પસાર કરેલા આદેશનું ઉદ્ધંધન કરીને પરચુરણ દીવાની અરજી નં. ૨૭/૨૦૦૬ સાથે વધુ કાર્યવાહી કરવી જોઈએ નહોતી.

૧૧. અમિક્સ ક્યુરીએ તરીકે હાજર થયેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી પારડીવાલાએ નિષ્પક્ષપણે રજુઆત કરી છે કે, ચદ્ધપિ તેઓ વડી અદાલત તરફથી વકીલાતનામું ધરાવતા નહોતા, તેમ છતાં તેઓ આ મામલે અદાલતને સહાય કરશે, અને તેમણે વધુમાં રજુઆત કરી છે કે જો પડકારાયેલ આદેશ માત્ર પ્રક્રિયાત્મક આદેશ જ હોત, તો તે અપીલપાત્ર આદેશ બની શક્યો ન હોત.

૧૨. તેમણે નિષ્પક્ષ રીતે રજુઆત કરી છે કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે આર.એન. ડે અને અન્ય વિ. ભાગ્યબતી પ્રમાણિક અને અન્ય, (૨૦૦૦)૪ એસ.સી.સી. ૪૦૦ ના કેસમાં નિર્ધારિત કાયદા મુજબ, અવમાનનાની કાર્યવાહી આરંભ થયા બાદ પસાર કરવામાં આવેલ કોઈપણ આદેશ અપીલયોગ્ય આદેશ ગણાય, જો ઉક્ત આદેશ અવમાનનાની કાર્યવાહીમાં જારી કરાયેલ નિયમને મુક્ત કરવાનો આદેશ

ન હોય. તેમના રજૂઆત મુજબ, જો કોઈ આદેશ અવમાનના કર્યા હોવાનો આક્ષેપ કરાયેલા વ્યક્તિને કોઈ પૂર્વગ્રહજન્ય અસર પહોંચાડે, તો એવો આદેશ અપીલયોગ્ય બની જાય છે.

૧૩. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે પુરુષોત્તમ દાસ ગોયલ વિ. માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ બી.એસ. ઢિલ્લોન અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૭૮ એસ.સી. ૧૦૧૪, કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે પ્રતિપાદિત કરેલા કાયદા અનુસાર, જો કોઈ પક્ષના અધિકારોને અસર કરતો કોઈ આદેશ કરવામાં આવે, તો આવા આદેશને અધિનિયમની કલમ ૧૯(૧) મુજબ અપીલ દાખલ કરીને પડકારી શકાય છે.

૧૪. તેમણે નિષ્પક્ષપણે રજૂઆત કરી છે કે જેમની હાજરીમાં અથવા સુનાવણી દરમિયાન અપરાધ આચરાયો હોવાનો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હોય તેવા ન્યાયાધીશ અથવા ન્યાયાધીશો સિવાયના કોઈ અન્ય ન્યાયાધીશ દ્વારા પોતાનો વિચારણા કરવામાં આવે તે માટે અરજી કરવાની અવમાનનાકર્તાની હક છે.

૧૫. અમે વિદ્વાન વકીલને વિસ્તૃત રીતે સાંભળ્યા છે અને નોંધ ઉપરની સામગ્રીનું પણ અવલોકન કર્યું છે.

૧૬. જ્યાં સુધી અપીલની ગ્રાહ્યતાનો પ્રશ્ન છે, ત્યાં સુધી અપીલને પ્રથમ વખત ૬.૩.૨૦૦૬ના રોજ સ્વીકાર માટે સૂચિત કરવામાં આવી હતી તે સમયે પણ અમે ઉક્ત પાસાનું વિચારણ કર્યું હતું. પ્રથમ દ્રષ્ટિએ અમારો મત એવો હતો કે અપીલ ગ્રાહ્ય છે અને તેથી અમે અપીલ સ્વીકારી હતી. અમે આ પણ નોંધીએ છીએ કે માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે, જેમના આદેશ વિરુદ્ધ આ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે, તેમણે પોતાના તા. ૧૬.૩.૨૦૦૬ના આદેશમાં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

“કોઈપણ વ્યક્તિ આ બાબતનો વિવાદ કરી શકે તેમ નથી કે અપીલ એક કાયદાસર્જિત ઉપાય છે. અપીલ કોઈ વિશિષ્ટ અધિનિયમ હેઠળ અથવા નિયમો હેઠળ અથવા લેટર્સ પેટન્ટની જોગવાઈઓ હેઠળ અપીલીય મંચ સમક્ષ દાખલ થાય છે. અધિનિયમની કલમ-૧૯ હેઠળ, શરતે કે ન્યાયાધીશે પોતાની અદાલતની અવમાનનાની અધિકારિતા નો ઉપયોગ કર્યો હોય, અપીલીય મંચ સમક્ષ અપીલ ગ્રાહ્ય બને છે.

કેટલાક મામલાઓમાં, જ્યાં અગાઉની અવસરો પર કાર્યવાહી આરંભવામાં આવી હતી અથવા અન્ય કેટલાક આદેશો કરવામાં આવ્યા હતા, તે મામલાઓને અધિનિયમની કલમ-૧૯ હેઠળ અપીલી અદાલતમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા અને મામલો સર્વોચ્ચ અદાલત સુધી ગયો હતો. સર્વોચ્ચ અદાલતે અનેક

નિર્ણયો માં અવલોકન કર્યું છે કે અપીલ ત્યારે જ ગ્રાહ્ય ગણાશે જ્યારે અદાલતે પોતાની અદાલતના અપમાન બાબતની અધિકારિતા ઉપયોગમાં લીધી હોય અને અન્યથા નહીં. ડી. એન. તનેજા વિ.

શ્રી ભજન લાલ, [(૧૯૮) ૩ એસ.સી.સી. ૨૬], માં સર્વોચ્ચ અદાલતે નિરીક્ષણ કર્યું છે કે, જ્યાં આક્ષેપિત અદાલતઅપમાનના કરનારને અદાલતઅપમાન માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હોય તેવા કેસોને બાદ કરતાં, અપીલ જાળવાપાત્ર રહેશે નહીં; તૃતીય પક્ષને આ બાબતમાં હસ્તક્ષેપ કરવાનો કોઈ હક નથી, કારણ કે આ બાબત અદાલત અને આક્ષેપિત અદાલતઅપમાનના કરનાર વચ્ચેની છે. આ કાનૂની સ્થિતિ વિભાગીય પીઠના ધ્યાન પર લાવવામાં આવી હતી કે નહીં, તે મને જાણ નથી. સામાન્ય રીતે, કોઈ નિશ્ચિત અદાલત સમક્ષ અપીલકર્તા તરફથી હાજર થતા વકીલ પાસેથી એવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે કે, અનુકૂળ આદેશ મેળવવા કરતાં, તે અદાલત સમક્ષ યોગ્ય કાનૂની સ્થિતિ રજૂ કરે. સર્વોચ્ચ અદાલતના એ.આઈ.આર. ૧૯૭૪ એસ.સી. ૨૨૫૫, એ.આઈ.આર. ૧૯૭૬ એસ.સી. ૧૨૦૬ અને એ.આઈ.આર. ૧૯૭૮ એસ.સી. ૧૦૧૪ માં અહેવાલિત ચુકાદાઓનો પણ ઉલ્લેખ કરી શકાય.

અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા સ્થગનને ધ્યાનમાં લેતા, મામલો મુલતવી રાખવો જરૂરી છે. સાથે સાથે, હું વિભાગીય પીઠને વિનંતી કરું છું કે તે આ મામલામાં સ્પષ્ટીકરણ કરે કે જો વડી અદાલતના નિયમો મુજબ, તિરસ્કારની કાર્યવાહી સંદર્ભે, કલમ-૧૪ હેઠળની કાર્યવાહી સિવાય, અધિકારક્ષેત્ર વિભાગીય પીઠને સોંપાયેલ હોય, તો વિભાગીય પીઠ દ્વારા આપવામાં આવેલી છૂટનો અર્થ, પ્રભાવ અને પરિણામ શું ગણાશે. ઉક્ત અવલોકનો નીચે મુજબ છે: “તથાપિ, એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે માનનીય એકલ ન્યાયાધીશને પત્રકારમાધ્યમ અને અન્ય સામે અલગ તિરસ્કારની કાર્યવાહી હેઠળ કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે મુક્તતા રહેશે.”

જો હું વિભાગીય પીઠ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશનું પાલન કરું અને મને અપાયેલી મુક્તિને સ્વીકારું, તો હું આ અદાલતના નિયમોનું ઘોર ઉલ્લંઘન કરીશ અને જો હું આદેશનું પાલન ન કરું, તો પણ હું અપીલી અદાલતના આદેશરૂપ કાયદેસર સત્તાના અવમાનનો ગુનો કરતો હોઉં તેવી શક્યતા છે. હું ક્ષિધાગ્રસ્ત સ્થિતિમાં છું. તેથી, હું રજિસ્ટ્રાર જનરલને આદેશ આપું છું કે આ આદેશની નકલ વિભાગીય પીઠ સમક્ષ મૂકે જેથી મામલામાં યોગ્ય આદેશો પસાર કરવામાં આવે.”

ઉપરોક્ત આદેશ અપીલી અદાલતે ૬.૩.૨૦૦૬ ના રોજ આદેશ પસાર કર્યા બાદ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૭. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અપીલની ગ્રાહ્યતા અંગે પોતાનો સંદેહ વ્યક્ત કર્યો છે. અમારી વિનમ્ર માન્યતા મુજબ, અપીલ ગ્રાહ્ય છે કારણ કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા આપવામાં આવેલ પડકારાયેલ આદેશના પરિણામે અપીલકર્તાને હાનિ પહોંચી હતી. બોમ્બે વડી અદાલતની ખંડપીઠ દ્વારા બચ્છરાજ ફેક્ટરીઝ લિ. (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં પ્રતિપાદિત કરવામાં આવેલ કાયદાને ધ્યાનમાં લેતાં, જેને માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે શંકરલાલ અગ્રવાલા અને અન્યાઓ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં સમર્થન આપ્યું છે, અપીલ ગ્રાહ્ય છે.

૧૮. બચ્છરાજ ફેક્ટરીઝ લિ. (પૂર્વોક્ત) ના કેસમાં, કંપનીના સમાપન કાર્યવાહી દરમિયાન વિદ્વાન કંપની ન્યાયાધીશે આપેલો મુલતવી રાખવાનો આદેશથી વ્યથિત થઈ, એલ.પી.એ. દાખલ કરવામાં આવી હતી. અપીલની જાળવણીયોગ્યતા સંબંધિત પ્રશ્ન ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો. તે ચુકાદામાં ખંડપીઠ તરફથી બોલતાં, ચાગલા, સી.જે. એ નિરીક્ષણ કર્યું હતું કે જો કોઈ આદેશ માત્ર પ્રક્રિયાત્મક સ્વરૂપનો હોય અને તે પક્ષકારોના અધિકારો અથવા જવાબદારીઓને અસર કરતો ન હોય, તો તે

અપીલયોગ્ય બનતો નથી; પરંતુ જ્યારે આદેશ સંપૂર્ણપણે પ્રક્રિયાત્મક સ્વરૂપનો ન હોય અને તે પક્ષકારોના અધિકારો અને જવાબદારીઓને અસર કરતો હોય, ત્યારે આવા આદેશ સામે અપીલ જાળવણીયોગ્ય બને છે. નિશ્ચિતપણે, તે કેસમાં આવા આદેશ સામેની અપીલ [ધ ઇન્ડિયન] કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૧૩ ની કલમ ૨૦૨ ની જોગવાઈઓ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવી હતી. ઉક્ત કલમ નીચે મુજબ હતી:

૨૦૨. આદેશોમાંથી અપીલો.— અદાલત દ્વારા કંપનીના સમાપન સંબંધિત મામલામાં કરવામાં આવેલ અથવા આપવામાં આવેલ કોઈપણ આદેશ અથવા નિર્ણય અંગેની પુનઃસુનાવણીઓ તથા તેમાંથી અપીલો, તે જ રીતથી અને તે જ શરતોને આધીન રહેશે, જેમ અને જેઓને આધીન રહીને તેની સામાન્ય અધિકારક્ષેત્ર હેઠળના મામલાઓમાં તે જ અદાલતના કોઈપણ આદેશ અથવા નિર્ણયમાંથી અપીલો થઈ શકે છે.

૧૯. કંપનીઝ અધિનિયમ, ૧૯૧૩ ની કલમ ૨૦૨માં “કોઈપણ આદેશ અથવા નિર્ણય” અંગે જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી, જે અપીલનો વિષય બની શક્યો હોત. તેવી જ રીતે, જો અધિનિયમની કલમ ૧૯ ની જોગવાઈઓ પર નજર કરવામા આવે , તો તે પણ એવા “કોઈપણ આદેશ અથવા નિર્ણય” અંગે છે, જેના વિરુદ્ધ

અપીલ દાખલ કરી શકાય. અધિનિયમની કલમ ૧૯ નીચે મુજબ છે:

૧૯. અપીલો.-(૧) અવમાનના બદલ દંડ કરવાની પોતાની અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી વડી અદાલતના કોઈપણ આદેશ અથવા નિર્ણય સામે હક્કરૂપે અપીલ થશે-

(એ) જ્યાં આદેશ અથવા નિર્ણય એકલ ન્યાયાધીશનો હોય, ત્યાં અદાલતના બે કરતાં ઓછા ન હોય એવા ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠ સમક્ષ;

(બી)

૨૦. બરહરાજ ફેક્ટરીઝ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં બોમ્બે વડી અદાલતે એવું નિર્ધારિત કર્યું છે કે “.....આપણે જેનો અર્થઘટન કરવો છે તે વિધાનમંડળ દ્વારા વપરાયેલ “આદેશ અથવા નિર્ણય” પ્રયોગ છે, અને અમારી દૃષ્ટિએ તેના સંદર્ભમાં અને જે અનુસંધાનમાં “આદેશ” અને “નિર્ણય” આ બે શબ્દો વપરાયા છે, તેમાં વિધાનમંડળનો સ્પષ્ટ આશય એવો હતો કે એવો આદેશ અથવા નિર્ણય અપીલને આધીન હોવો જોઈએ, જે સ્વરૂપે માત્ર પ્રક્રિયાત્મક ન હોય પરંતુ જે પક્ષકારોના અધિકારો અથવા જવાબદારીઓને અસર કરતો હોય.”

૨૧. 'આદેશ' અને 'નિર્ણય' શબ્દોને આપવામાં આવેલી ઉક્ત વ્યાખ્યાનું

માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે શંકરલાલ અગરવાલા અને અન્યો વિ. શંકરલાલ પોદ્ધાર અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૬૫ એસ.સી. ૫૦૭ ના કેસમાં સમર્થન કર્યું છે. તેથી, હાલના કેસમાં, ભલે જે આદેશને પડકારવામાં આવ્યો છે તે મુલતવી રાખવાનો આદેશ હોય, તો પણ, કારણ કે તે અપીલકર્તાને હાનિકારક છે, તે અપીલપાત્ર આદેશ બને છે.

૨૨. મામલામાં થયેલ અનુગામી વિકાસ નોંધવા યોગ્ય છે. અપીલકર્તાની આશંકા હકીકતમાં સાચી ઠરી છે. ખરેખર, અખબારોમાં અદાલતની અવમાનનાત્મક નિવેદનોના પ્રકાશન સાથે સંબંધિત વ્યક્તિઓએ તા. ૧૬.૩.૨૦૦૬ ના આદેશની માન્યતાને પડકાર્યો છે, જેના દ્વારા તેમને વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ સમક્ષ હાજર રહેવા માટે પણ નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો, અને તેમના દ્વારા દાખલ કરાયેલ અપીલોમાં હાલના અપીલકર્તાને સામાવાળા તરીકે જોડવામાં આવ્યો છે. આ હકીકત દર્શાવે છે કે અપીલકર્તાને, જેમ તેણે આશંકા વ્યક્ત કરી હતી તેમ, વાસ્તવમાં નુકસાન પહોંચ્યું છે, કારણ કે તેને અન્ય એક વિવાદમાં ખેંચવામાં આવ્યો છે, જેનો તેના મોબાઇલ ફોનની ઘંટડી વાગવા સાથે કોઈ સંબંધ નથી.

૨૩. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે પણ પોતાના તા. ૧૬.૩.૨૦૦૬ના આદેશમાં કેટલાક ચુકાદાઓનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશનો આશય

એ દર્શાવવાનો છે કે તેમના તા. ૨૪.૨.૨૦૦૬ના આદેશ સામે દાખલ થયેલ અપીલ પોષણક્ષમ નથી. કેસના તથ્યોને ધ્યાનમાં લેતાં, ઉક્ત ચુકાદાઓ એવો કાનૂની અભિપ્રાય પ્રતિપાદિત કરતા નથી કે વિવાદિત આદેશ અપીલપાત્ર નથી.

૨૪. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે ડી.એન. તનેજા વિ. ભજન લાલ, (૧૯૮૮) ૩ એસ.સી.સી. ૨૬ ના કેસમાં આપવામાં આવેલા ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. ઉક્ત કેસની હકીકતો અને પરિસ્થિતિઓ ભિન્ન હતી. વડી અદાલતે આક્ષેપિત અદાલત-અવમાન કરનાર ઉપર કોઈ દંડ લાદ્યો ન હતો અને અદાલત-અવમાન કરનારને નિર્દોષ છૂટકારો આપતા આદેશને અધિનિયમની કલમ ૧૯(૧) ની જોગવાઈઓ હેઠળ અપીલપાત્ર નથી એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું.

૨૫. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે બરડા કાંતા મિશ્રા વિ. ઓરિસ્સા વડી અદાલત, એ.આઈ.આર. ૧૯૭૬ એસ.સી. ૧૨૦૬ ના મામલામાં સર્વોચ્ચ અદાલતે આપેલા ચુકાદાનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે, જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે, જે આંતરિમ આદેશ પ્રક્રિયાત્મક સ્વરૂપનો હોય તે અપીલપાત્ર નથી. ઉપર નિરીક્ષિત મુજબ, વર્તમાન કેસમાં પડકારિત આદેશ માત્ર પ્રક્રિયાત્મક સ્વરૂપનો નથી, પરંતુ તેણે અપીલકર્તાને

હાનિકારક અસર પણ પહોંચાડી છે અને તેથી, ઉક્ત ચુકાદામાં પ્રતિપાદિત કાનૂનને વર્તમાન કેસમાં ધ્યાનમાં લઈ શકાય નહીં.

૨૬. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે બરાડકાંતા મિશ્રા વિ. શ્રી જસ્ટિસ ગતિકૃષ્ણ મિશ્રા, સી.જે. ઓફ ધ ઓડિશા વડી અદાલત, એ.આઈ.આર. ૧૯૭૪ એસ.સી. ૨૨૫૫ ના કેસમાં આપવામાં આવેલા ચુકાદાનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે. ઉક્ત કેસમાં, પડકારવામાં આવેલ આદેશના બળે, મુખ્ય ન્યાયાધીશ તથા અન્ય ન્યાયાધીશો સામે અદાલતની અવમાનનાની કાર્યવાહી શરૂ કરવા માટે અપીલકર્તાએ કરેલ અરજી નામંજૂર કરવામાં આવી હતી અને, તેથી, અધિનિયમની કલમ ૧૯(૧) ની જોગવાઈઓ મુજબ, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે અપીલ જાળવપાત્ર ન હતી.

૨૭. તેવી જ રીતે, પુરુષોત્તમ દાસ ગોયલ વિ. હોન'બલ મિ. જસ્ટિસ બી.એસ. ધિલ્લોન અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૭૮ એસ.સી. ૧૦૧૪ ના કેસમાં આપેલા ચુકાદામાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એવો નિર્ધાર કર્યો છે કે જે આદેશના આધારે અદાલત-અવમાનની કાર્યવાહી આરંભવામાં આવે છે તે અધિનિયમની કલમ ૧૯(૧) હેઠળ અપીલપાત્ર નથી. ઉક્ત કેસમાં, વડી અદાલતે કારણ દર્શાવવાની નોટિસ જારી કરવા માટે આપેલો આદેશ, એટલે કે જે વ્યક્તિએ અદાલત-અવમાન કર્યું હોવાનો આક્ષેપ હતો તેની

સામે કાર્યવાહી શા માટે ન કરવામાં આવે તે બાબતે, અને ઉક્ત નોટિસને અધિનિયમની કલમ ૧૯(૧) ની જોગવાઈઓ હેઠળ પડકારવામાં આવી હતી. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઉક્ત કેસમાં એવું ઠરાવ્યું હતું કે ઉક્ત આદેશ અધિનિયમની કલમ ૧૯(૧) હેઠળ અપીલપાત્ર નહોતો. હાલના કેસમાં, હકીકતો સંપૂર્ણપણે ભિન્ન છે અને તેથી, ઉક્ત ચુકાદાનો ઉલ્લેખ પણ સંબંધિત નથી.

૨૮. આમ, અમે એવા નિષ્કર્ષ પર આવીએ છીએ કે વિવાદિત આદેશ અપીલપાત્ર આદેશ છે, કારણ કે ઉક્ત આદેશના પરિણામે અપીલકર્તાને પ્રતિકૂળ અસર પહોંચાડી છે અને, તેથી, આ અપીલ ગ્રહણયોગ્ય છે.

૨૯. ચુકાદાઓના ઉલ્લેખ તથા માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે તેમના તા. ૧૬.૩.૨૦૦૬ ના આદેશમાં કરેલ કેટલીક ટિપ્પણીઓ પરથી એવું જણાય છે કે તેમણે પરોક્ષ રીતે વર્તમાન અપીલની જાળવણક્ષમતા અંગે પ્રશ્ન ઉઠાવ્યો છે. ભારે મનથી અમારે આ નોંધવું પડે છે કે તિરુપતિ બાલાજી ડેવલપર્સ (પી) લિ. તથા અન્ય વિ. બિહાર રાજ્ય અને અન્ય, (૨૦૦૪)૫ એસ.સી.સી. ૧ ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે કરેલ અવલોકનો મુજબ, માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે તેમના આદેશ વિરુદ્ધ અપીલીય અદાલત સમક્ષ લંબિત રહેલી અપીલની જાળવણક્ષમતાને

પ્રશ્નાંકિત કરવી ન જોઈતી હતી.

૩૦. અધિનિયમની કલમ ૧૪(૧) હેઠળની કાર્યવાહી નોટિસ બહાર પાડવાથી એકવાર પ્રારંભ થાય, ત્યારે અધિનિયમની કલમ ૧૪(૨)ની જોગવાઈઓ અનુસાર, અદાલતનો અવમાન કર્યાનો આક્ષેપ કરાયેલ વ્યક્તિને તેવા ન્યાયાધીશ અથવા ન્યાયાધીશો સિવાયના કોઈ અન્ય ન્યાયાધીશ સમક્ષ વિચારણા પામવાનો અધિકાર છે, જેમની હાજરીમાં અથવા શ્રવણ દરમિયાન ગુનો થયાનો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હોય. વર્તમાન કેસમાં પણ, જ્ઞાત ન્યાયાધીશે અપીલકર્તાને નોટિસ જારી કરી દીધા પછી અને તેના અનુસંધાને અપીલકર્તાએ અધિનિયમની કલમ ૧૪(૨) હેઠળ અરજી રજૂ કરી હોવા છતાં, અમારી મતે, જ્ઞાત એકલ ન્યાયાધીશ પાસે ઉક્ત અરજીને બાકી રાખવા માટે કોઈ કારણ નહોતું, અને અધિનિયમની કલમ ૧૪(૨)ની જોગવાઈઓ હેઠળ અપીલકર્તાને આપવામાં આવેલા અધિકાર મુજબ, અરજીનો નિર્ણય થવો જ જોઈએ હતો. અમને સમજાતું નથી કે જ્ઞાત એકલ ન્યાયાધીશે ઉક્ત અરજી પર કોઈ અંતિમ આદેશ કેમ કર્યો નહીં અને અપીલકર્તા વિરુદ્ધ પ્રારંભ કરાયેલ કાર્યવાહી દરમિયાન મોબાઈલ વાગવાની ઘટના સાથે અસંબંધિત અન્ય વ્યક્તિઓને નોટિસો કેમ જારી કરી, અને તે દ્વારા અપીલકર્તાને અન્યાયકારક નુકસાન પહોંચાડ્યું.

૩૧. તેથી, અમારો એવો અભિપ્રાય છે કે વિવાદિત આદેશ, જેના દ્વારા કાર્યવાહી મુલતવી રાખવામાં આવી હતી અને અન્ય વ્યક્તિઓને નોટિસો જારી કરવામાં આવી હતી, કાયદેસર રીતે અસંગત છે. વિવાદાધીન કાર્યવાહી લંબિત રહે તે પક્ષકાર પર ગંભીર માનસિક દબાણ અને તાણ મૂકે છે. સામાન્ય રીતે, કોઈપણ પક્ષકાર પોતાના વિરુદ્ધ દાખલ થયેલા મામલામાંથી શક્ય તેટલી વહેલી તકે મુક્ત થવા ઇચ્છે છે. આ પરિસ્થિતિઓમાં, અમે નિશ્ચિતપણે કહી શકીએ છીએ કે અપીલકર્તાની કાર્યવાહીમાં અન્ય વ્યક્તિઓને નોટિસો જારી કરવામાં આવી ન હોત તો પણ, માત્ર મુલતવી રાખીને અને કોઈ ન્યાયસંગત કારણ વિના અરજીને લંબિત રાખીને, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અપીલકર્તાના હિતને પ્રતિકૂળ એવી રીતે વર્તન કર્યું હતું, અને વિશેષ કરીને ત્યારે જ્યારે અન્ય વ્યક્તિઓના મામલાઓ, જેઓ સાથે અપીલકર્તાનો કોઈ સંબંધ ન હતો, તેના મામલા સાથે જોડવામાં આવ્યા હતા.

૩૨. કેસના તથ્યોને ધ્યાનમાં રાખીને અને ઉપરોક્ત કારણોને આધારે, અમે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશને પરચુરણ દીવાની અરજી નં. ૨૭ ના ૨૦૦૬ તથા અન્ય સંબંધિત બાબતોમાં આગળની કાર્યવાહી કરવાથી પ્રતિબંધિત કરીએ છીએ. અમે અપીલકર્તા સિવાયના અન્ય વ્યક્તિઓને જારી કરાયેલ

નોટિસો રદ કરીએ છીએ અને તેમજ પરચુરણ દીવાની અરજી નં. ૨૭ ના ૨૦૦૬માં પરચુરણ દીવાની અરજી નં. ૪૭ ના ૨૦૦૬માં તા. ૧૬.૩.૨૦૦૬નો પસાર કરાયેલ આદેશ પણ રદ કરીએ છીએ. અમે રજિસ્ટ્રીને પણ અપીલકર્તા સિવાયના અન્ય વ્યક્તિઓ વિરુદ્ધ આરંભિત કાર્યવાહી અલગ પાડવા માટે નિર્દેશ આપીએ છીએ અને રજિસ્ટ્રીને પરચુરણ દીવાની અરજી નં. ૨૭ ના ૨૦૦૬ સંબંધિત નોંધપોથી આ અદાલતના વિદ્વાન મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ સમક્ષ મૂકાશે તેવો પણ નિર્દેશ આપીએ છીએ જેથી અધિનિયમની જોગવાઈઓ અને તેના હેઠળ બનાવવામાં આવેલા નિયમો મુજબ યોગ્ય નિર્ણય લેવામાં આવી શકે.

પરિણામે, ઉપરોક્ત હદ સુધી મંજૂર થયેલી અપીલનો અંતિમ નિકાલ થયેલો માનવામાં આવે છે.

ઉપરોક્ત અપીલમાં પસાર કરવામાં આવેલ આદેશને પ્રકાશમાં, દીવાની અરજી જળવાતી નથી અને તે મુજબ તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(અનિલ આર. દવે, ન્યાયમૂર્તિ) (કે.એ. પુજ, ન્યાયમૂર્તિ)

(માનનીય શ્રી ન્યાયાધીશ કે.એ.પુજ દ્વારા)

૧. અપીલકર્તા – મૂળ અરજદારે અદાલતોના અવમાનના અધિનિયમ, ૧૯૭૧ ની કલમ ૧૮ તથા લેટર્સ પેટન્ટના કલમ ૧૫ હેઠળ, આ

અદાલતના માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા તા. ૨૪.૦૨.૨૦૦૬ ના રોજ પારિત કરાયેલા આદેશ સામે આ અપીલ દાખલ કરી છે, જેના દ્વારા તેમણે અપીલકર્તાની એમ.સી.એ. નં. ૪૭/૨૦૦૬ નો નિર્ણય કર્યો નથી અને ઉક્ત અરજીમાં કેટલાક અખબારોના પ્રિન્ટરો, પ્રકાશકો અને સંપાદકોને એ બાબતે કારણ દર્શાવવા માટે નોટિસો કાઢવાનો આદેશ કર્યો છે કે અદાલત વિરુદ્ધ ‘સ્પષ્ટપણે ખોટા’ અહેવાલોના પ્રકાશન બદલ તેમને અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ શા માટે જવાબદાર ઠેરવવામાં ન આવે અને તેમને શા માટે દંડિત ન કરવામાં આવે તેમજ અન્ય દિશાનિર્દેશો શા માટે જારી ન કરવામાં આવે.

૨. અપીલકર્તાનો કેસ એવો છે કે માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે તેમના તા. ૧૭.૦૨.૨૦૦૬ ના આદેશ દ્વારા અપીલકર્તાને કારણ દર્શાવતી નોટિસ જારી કરવાનો આદેશ કર્યો હતો કે આ અદાલતે આપેલા તે નિર્દેશોનું અવગણન કરવા બદલ, કે કોઈપણ વ્યક્તિ પોતાનો કાર્યરત મોબાઈલ ફોન અદાલતમાં લાવશે નહીં અને પોતાના મોબાઈલને વાગવા દેશે નહીં, અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ તેને શા માટે દંડિત ન કરવામાં આવે. અપીલકર્તાએ અરજીમાં માનનીય એકલ ન્યાયાધીશના તા. ૧૭.૦૨.૨૦૦૬ ના આદેશમાં તથ્યોના વર્ણનમાં રહેલી ભૂલ દર્શાવી છે. માનનીય એકલ ન્યાયાધીશના આદેશના અનુસંધાનમાં અને ઉક્ત

નોટિસ ૨૧.૦૨.૨૦૦૬ ના રોજ પ્રાપ્ત થયા બાદ, અપીલકર્તાએ તા. ૨૩.૦૨.૨૦૦૬ ના રોજ અધિનિયમની કલમ ૧૪ (૨) હેઠળ અરજી દાખલ કરી હતી અને ઉક્ત અરજીની તા. ૨૪.૦૨.૨૦૦૬ ના રોજ સુનાવણી સમયે, અપીલકર્તાના વકીલે સ્પષ્ટ કર્યું હતું કે ન તો તેઓ અને ન તો અપીલકર્તા, માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે અખબારી અહેવાલોને લગતા પૂછેલા કોઈપણ પ્રશ્નનો જવાબ આપી શકે, અને અપીલકર્તાની ઈચ્છા હતી કે અરજીનો ગુણદોષના આધારે નિકાલ કરવામાં આવે. અરજીની ગુણદોષના આધારે સુનાવણી કર્યા બાદ, માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે મૌખિક રીતે એવું અવલોકન કરીને તેનો નિર્ણય કરવા ઇનકાર કર્યો કે અપીલ હેઠળના આદેશમાં જે અન્ય બાબતોનો હવે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, તેમનો નિકાલ ન થાય ત્યાં સુધી તેઓ અરજી બાકી રાખવાનો પ્રસ્તાવ ધરાવે છે. ઉક્ત આદેશથી વ્યથિત થઈ અપીલકર્તાએ આ અદાલત સમક્ષ હાલની અપીલ દાખલ કરી છે.

૩. અપીલકર્તા તરફથી શ્રી પી.કે. જાની, વિદ્વાન વકીલ સાથે હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મિહિર જે. ઠાકોરે આ અપીલની પ્રવેશ-સુનાવણીના સમયે રજુઆત કરી છે કે અરજીનો નિર્ણય ન કરીને અને અન્ય મુદ્દાઓનો નિકાલ થાય ત્યાં સુધી તેને બાકી રાખવાથી, અપીલકર્તાના મસ્તક ઉપર અદાલતની અવમાનનાની તલવાર લટકતી

રાખીને તેની વ્યથા લાંબી કરવામાં આવશે; તેમજ કાયદેસર કોઈ યોગ્ય કારણ વિના અરજી અંગેનો નિર્ણય મુલતવી રાખી અને તેનું ક્ષેત્ર ગેરસંબંધિત બાબતો સુધી ખોટી રીતે વિસ્તૃત કરીને, જે અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળ આવતી નથી, અને અરજીનો એવો માધ્યમ તરીકે ઉપયોગ કરીને એવી અધિકારક્ષમતાનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે, જે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશને અધિનિયમ હેઠળ કે રોસ્ટરના સ્વામી એવા માનનીય મુખ્ય ન્યાયાધીશે ફાળવેલા કારોબાર હેઠળ પણ પ્રાપ્ત નથી; તેથી અપીલકર્તાની અરજીમાં અપાયેલ અપીલાધીન આદેશ અદાલતી પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ છે અને અપીલકર્તા માટે હાનિકારક છે.

૪. શ્રી ઠાકોરે વધુમાં રજુઆત કરી છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે એવું માનવામાં ભૂલ કરી છે કે અરજીએ નિર્ણય કરવો તેમના માટે જરૂરી નહોતો, કારણ કે તેઓ મામલો, અર્થાત્ અપીલકર્તા સામેનો આરોપ, સાંભળવા આગળ વધી રહ્યા નહોતા. અધિનિયમની કલમ ૧૪(૨) હેઠળની અરજીનો નિર્ણય તે ન્યાયાધીશ/ન્યાયાધીશે દ્વારા કરવો આવશ્યક છે જેઓની હાજરીમાં અથવા સુનાવણી દરમિયાન કથિત અદાલતનો અવમાન થયો હોવાનો આક્ષેપ છે. અદાલત કથિત અવમાનકર્તા સામેના આરોપ અંગે સુનાવણી કરે તે પહેલાં, તેનાથી એવો અર્થ નીકળતો નથી કે તે અરજી અંગેનો અથવા આરોપ અંગેનો નિર્ણય

અનિશ્ચિત સમય સુધી અથવા અસંગત આધારે અથવા બાહ્ય કારણસર મુલતવી રાખી શકાય અથવા અટકાવી શકાય. અધિનિયમની કલમ ૧૪(૧) હેઠળ અદાલતના પ્રત્યક્ષ અવમાનના આરોપનો સામનો કરનાર વ્યક્તિને પોતાને તે આરોપમાંથી યથાશીઘ્ર નિર્દોષ ઠેરવવાનો અધિકાર છે અને અદાલત તથા કાયદા પર તે માટે અનુરૂપ ફરજ અને કર્તવ્ય છે કે જરૂરી હોય તે કરતાં વધુ સમય સુધી અદાલતના અવમાનની તલવાર તેના મસ્તક પર લટકતી રાખ્યા વિના તેને એવું કરવાની સગવડ આપવામાં આવે. તેમણે વધુમાં રજુઆત કરી છે કે અધિનિયમની કલમ ૧૪(૨) હેઠળની અરજીના વ્યાપને એવા બાહ્ય મુદ્દાઓ સુધી વિસ્તૃત કરવાથી, જેમનો કથિત અવમાનકર્તા સાથે કોઈ સંબંધ નથી, કાર્યવાહી ઉપર અયોગ્ય ભાર પડશે અને તે અનાવશ્યક રીતે લંબાશે, જે કથિત અવમાનકર્તાને હાનિકારક થશે, અને અધિનિયમની કલમ ૧૪(૨) હેઠળની અરજી અંગેનો નિર્ણય મુલતવી રાખવાનો તે કોઈ માન્ય કારણ નથી. અપીલાધીન આદેશ હેઠળ વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે હાથ ધરેલી પૂછપરછો અરજીથી અસંબંધિત બાબતો છે અને તે બાબતો સાથે અપીલકર્તાનો કોઈ સંબંધ નથી.

૫. શ્રી ઠાકોરે વધુમાં રજુઆત કરી છે કે અદાલત વિરુદ્ધ ખોટા આક્ષેપોના પ્રકાશન બદલ અખબારના મુદ્રકો, પ્રકાશકો અને/અથવા સંપાદકોને એ

બાબતે કારણ દર્શાવવાની નોટિસો જારી કરવી કે શા માટે નોટિસપાત્રોને અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ જવાબદાર ઠેરવવામાં ન આવે અને તેમને યોગ્ય દંડ આપવામાં ન આવે, તે સ્વયંપ્રથમદ્રષ્ટ્યે અદાલતની અવમાનના ગણાતું નથી અને અધિનિયમ હેઠળ તેમજ માનનીય એકલ ન્યાયાધીશને સોંપાયેલ કામકાજની હદમાં પણ આ વડી અદાલતના માનનીય એકલ ન્યાયાધીશના અધિકારક્ષેત્રની બહાર છે; અને જો એવું હોય, તો આવી બાબતો સાથે અરજીની કાર્યવાહી પર ભાર મૂકવો અદાલતી પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ સમાન થઈ શકે અને અરજીના નિર્ણયને મુલતવી રાખવા માટે કોઈ માન્ય આધાર નથી. ન તો અપીલકર્તાને અને ન તો અન્ય કોઈને આ પ્રશ્ન અંગે સાંભળવામાં આવ્યા હતા કે અપીલ હેઠળના આદેશમાં કરવામાં આવ્યું છે તે મુજબ માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે અધિનિયમ હેઠળ કારણ દર્શાવવાની નોટિસો શા માટે જારી ન કરવી જોઈએ.

૬. અપીલકર્તા તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા બાદ, આ વિભાગીય ખંડપીઠે નિયમ જારી કર્યો છે અને ૦૬.૦૩.૨૦૦૬ના રોજ એક વચગાળાનો આદેશ પસાર કર્યો છે. અદાલતે નોંધ્યું છે કે, અદાલતોના અવમાનના અધિનિયમ, ૧૯૭૧ની કલમ ૧૪(૨) ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લેતા, એવો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે ૨૦૦૬ના એમ.સી.એ.

નં. ૨૭ હેઠળ અરજદાર વિરુદ્ધ શરૂ કરાયેલ કાર્યવાહી અંગે, હાલમાં ઉક્ત અરજી હાથ ધરનાર અદાલત સમક્ષ વધુ કાર્યવાહી કરવામાં ન આવે. જોકે, અદાલતે આ પણ સ્પષ્ટ કર્યું છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશને પત્રકારમાધ્યમ અને અન્ય લોકો વિરુદ્ધ અલગ અવમાનના કાર્યવાહી હેઠળ કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે ખુલ્લું રહેશે. વિભાગીય ખંડપીઠે મામલાને ૧૬.૦૩.૨૦૦૬ના રોજ વધુ સુનાવણી માટે રાખ્યો છે.

૭. તા. ૧૬.૦૩.૨૦૦૬ના રોજ, ઉપરોક્ત સંદર્ભિત આદેશ આ અદાલતની વિભાગીય ખંડપીઠ દ્વારા પસાર કરવામાં આવ્યો હતો અને તે બાબત વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ સમક્ષ નિર્દેશિત કરવામાં આવી હોવા છતાં, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે એમ.સી.એ. નં. ૪૭/૨૦૦૬ માં તા. ૧૬.૦૩.૨૦૦૬ના રોજ એક આદેશ પસાર કર્યો, જેમાં અન્ય બાબતો ઉપરાંત આ રીતે નોંધવામાં આવ્યું છે કે એવું જણાય છે કે અરજીનો નિર્ણય કર્યા વિના અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલ આદેશ કથિત અવમાનનાકર્તાને રૂચિકર લાગ્યો નહોતો, તેથી તેણે મામલો અપીલમાં ઉઠાવ્યો. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે વધુમાં નોંધ્યું છે કે અપીલ એક કાયદેસર ઉપચાર છે તે બાબતે કોઈ વિવાદ કરી શકતું નથી. અપીલ કોઈ નિર્ધારિત કાયદા હેઠળ અથવા નિયમો હેઠળ અથવા લેટર્સ પેટન્ટની જોગવાઈઓ હેઠળ અપીલીય મંચ સમક્ષ થતી હોય છે. અધિનિયમની

કલમ-૧૯ હેઠળ, જો ન્યાયાધીશે પોતાની અવમાનના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કર્યો હોય, તો અપીલીય મંચ સમક્ષ અપીલ ગ્રાહ્ય બને છે. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે વધુમાં નોંધ્યું છે કે કેટલાક મામલાઓમાં, જ્યાં કાર્યવાહી આરંભવામાં આવી હતી અથવા અગાઉના પ્રસંગોએ કેટલાક અન્ય આદેશો કરવામાં આવ્યા હતા, ત્યાં તે બાબતો અધિનિયમની કલમ-૧૯ હેઠળ અપીલીય અદાલત સમક્ષ લઈ જવાઈ હતી અને મામલો સર્વોચ્ચ અદાલત સુધી ગયો હતો. સર્વોચ્ચ અદાલતે અસંખ્ય નિર્ણયોમાં નોંધ્યું છે કે અપીલ ત્યારે જ ગ્રાહ્ય બને જ્યારે અદાલતે પોતાની અવમાનના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કર્યો હોય, અન્યથા નહીં. ડી. એન. તનેજા વિ. શ્રી ભજન લાલ, [(૧૯૮૮) ૩ એસ.સી.સી. ૨૬], ના મામલામાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે નોંધ્યું છે કે કથિત અવમાનનાકર્તાને અવમાનના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હોય તેવા કેસોને બાદ કરતાં અપીલ ગ્રાહ્ય બનશે નહીં; તૃતીય પક્ષને મામલામાં હસ્તક્ષેપ કરવાનો કોઈ હક્ક નથી, કારણ કે મામલો અદાલત અને કથિત અવમાનનાકર્તા વચ્ચેનો છે. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે વધુમાં નોંધ્યું છે કે આ કાનૂની સ્થિતિ વિભાગીય ખંડપીઠના ધ્યાન પર લાવવામાં આવી હતી કે નહીં તે તેમને જાણ નહોતી. સામાન્ય રીતે, કોઈ નિશ્ચિત અદાલત સમક્ષ અપીલકર્તા માટે હાજર રહેતા વકીલ પાસેથી એવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે કે અનુકૂળ આદેશ મેળવી લેવાના બદલે તે અદાલતને યોગ્ય કાનૂની

સ્થિતિ રજૂ કરે. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે એ.આઈ.આર. ૧૯૭૪ એસ.સી. ૨૨૫૫, એ.આઈ.આર. ૧૯૭૬ એસ.સી. ૧૨૦૬ અને એ.આઈ.આર. ૧૯૭૮ એસ.સી. ૧૦૧૪ માં અહેવાલિત સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાઓનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે.

૮. ઉપરોક્ત નિરીક્ષણો કર્યા પછી, માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે ખંડપીઠ દ્વારા આપવામાં આવેલ સ્થગિત આદેશને ધ્યાનમાં રાખીને સુનાવણી મુલતવી રાખી છે. તેમ છતાં, તે જ સમયે, તેમણે ખંડપીઠને આ બાબતમાં પીઠ દ્વારા સ્પષ્ટતા કરવ. વિનંતી કરી કે જો વડી અદાલતના નિયમો હેઠળ, અવમાનના કાર્યવાહી અંગે, કલમ-૧૪ની કાર્યવાહી સિવાય, અધિકારક્ષેત્ર ખંડપીઠને સોંપવામાં આવ્યું હોય, તો ખંડપીઠ દ્વારા આપવામાં આવેલી મુક્તિનો અર્થ, પ્રભાવ અને પરિણામ શું ગણાશે. તા. ૦૬.૦૩.૨૦૦૬ના તેના આદેશમાં ખંડપીઠે કરેલા અવલોકનનું પુનરુત્પાદન કર્યા પછી, માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે આદેશમાં જણાવ્યું છે કે જો તેઓ ખંડપીઠે આપેલો આદેશ ધ્યાનમાં લે અને તેમને આપવામાં આવેલી મુક્તિ સ્વીકારે, તો તેઓ આ અદાલતના નિયમોનું ખુલ્લેઆમ ઉલ્લંઘન કરતા ગણાશે અને જો તેઓ તે આદેશનું પાલન ન કરે, તો પણ તેઓ અપીલી અદાલતના આદેશની કાયદેસરની સત્તાનો અવમાન કરતો કૃત્ય કરતા હોઈ શકે. તેથી માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે પોતે દ્વિધાની

પરિસ્થિતિમાં મુકાયેલા હોવાનું માન્યું છે અને તે કારણે તેમણે રજિસ્ટ્રાર જનરલને સૂચના આપી કે ઉક્ત આદેશની નકલ ખંડપીઠ સમક્ષ મૂકવામાં આવે જેથી આ બાબતમાં યોગ્ય આદેશો પસાર કરવામાં આવે. માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે આ પણ સ્પષ્ટ કર્યું છે કે ખંડપીઠે પસાર કરેલા આદેશ વિરુદ્ધ તેમણે એક પણ શબ્દ કહ્યો નથી. તેમણે કાનૂની સ્થિતિ વકીલના ધ્યાનાર્થે આ વિશ્વાસ અને શુભ આશા સાથે રજૂ કરી છે કે કાનૂની સ્થિતિ ખંડપીઠના ધ્યાન પર લાવવામાં આવશે. સાથે સાથે તેમણે અવલોકન કર્યું છે કે જો ખંડપીઠે અનામત રાખેલી મુક્તિનો ઉપયોગ કરવામાં આવે, તો તે આ અદાલત દ્વારા બનાવવામાં આવેલા નિયમોના ભંગ સમાન થઈ શકે. તેથી તેમણે એવું માન્યું નથી કે તેમણે એવું કંઈ કર્યું છે, જે ખંડપીઠની ઉદારતાને આઘાત પહોંચાડે અથવા અપીલી અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં હસ્તક્ષેપ કરે. તેમણે આદેશમાં વધુમાં જણાવ્યું છે કે ભલે એવું માન્ય ધરીએ કે તેમણે તે પ્રકારનું કંઈ કર્યું હોય, તો પણ તેઓ હાલ આ બાબતની સુનાવણી હાથમાં ધરાવતી ખંડપીઠના અધિકારક્ષેત્ર સમક્ષ ક્ષમાચાચના કરવા માટે તૈયાર અને ઈચ્છુક રહેશે.

૯. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે પોતાના આદેશમાં એ પણ નોંધ્યું છે કે આદેશ પસાર થયા બાદ શ્રી મિહિર જે. ઠાકોરે એવી રજૂઆત કરી હતી કે એકવાર કાર્યવાહી સ્થગિત કરવામાં આવે, પછી અદાલત આ મામલામાં કોઈ

આદેશ પસાર કરી શકતી નથી. આ રજૂઆત પર વિચાર કરતાં વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે પોતાના આદેશમાં વધુમાં નોંધ્યું છે કે ખંડપીઠ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશમાં એવું કહેવાયું નથી કે આ અદાલત કોઈ આદેશ પસાર કરી શકતી નથી. ખંડપીઠના આદેશમાં આવું કહેવામાં આવ્યું છે : “પરચુરણ દીવાની અરજી નં. ૨૭/૨૦૦૬ હેઠળ અરજદાર વિરુદ્ધ આરંભવામાં આવેલી કાર્યવાહી અંગે હાલ માટે ઉક્ત અરજી હાથ ધરનાર અદાલત સમક્ષ વધુ કાર્યવાહી કરવામાં આવશે નહીં, એવો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.” વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના મત મુજબ, અપીલી અદાલતે ક્યાંય એવું કહ્યું નથી કે અદાલત આ મામલે કંઈ કહી શકતી નથી. ખંડપીઠે એવો નિર્દેશ કર્યો હતો કે હાલ માટે ઉક્ત અરજી હાથ ધરનાર અદાલત સમક્ષ અદાલત અવમાનનાના મામલામાં અદાલત વધુ કાર્યવાહી નહીં કરે. કારણ કે ખંડપીઠે દીવાની અરજી નં. ૫૫/૨૦૦૬માં સ્થગિતી આપી હતી, તેથી વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અપીલકર્તાને લગતા મામલે આગળ કાર્યવાહી કરી નહોતી. તેમ છતાં, તેમણે વિવિધ અખબારોના સંપાદક, મુદ્રક અને પ્રકાશક અંગે કેટલાક નિર્દેશો જારી કર્યા હતા.

૧૦. જ્યારે વર્તમાન અપીલ આ અદાલત સમક્ષ ૧૬.૦૩.૨૦૦૬ના રોજ સુનાવણી માટે આવી, ત્યારે તે જ તારીખે એટલે કે ૧૬.૦૩.૨૦૦૬ના

રોજ માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરાયેલ આદેશ ઉપલબ્ધ નહોતો અને તેથી, સુનાવણી મુલતવી રાખવામાં આવી હતી. અપીલકર્તાએ માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે તેમના તા. ૧૬.૦૩.૨૦૦૬ના આદેશમાં કરેલ નોંધો અંગે વિગતવાર સોગંદનામું દાખલ કર્યું છે. શ્રી મિહિર ઠાકોરેએ રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે આપેલો ઉક્ત તા. ૧૬.૦૩.૨૦૦૬નો આદેશ અનેક આધારો પર, અન્ય બાબતો સાથે, અત્યંત આક્ષેપાર્થ છે;

(એ) અપીલ અદાલતની પ્રક્રિયા અને સત્તાને, પ્રથમ અવસરની અદાલત દ્વારા, જે

(૧) અપીલીય કાર્યવાહી દરમિયાન ભાગ લેવા તથા તેની દિશાને પ્રભાવિત કરવાનો પ્રયાસ, (૨) અપીલીય અદાલતના નિયંત્રણાત્મક આદેશનો ભંગ, (૩) અપીલીય અદાલત પાસેથી એવા મુદ્દાઓ અંગે સ્પષ્ટતા માંગતો આદેશ, જેઓ વિષે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અનુમાન વ્યક્ત કર્યું હતું કે કદાચ વકીલ દ્વારા વિભાગીય ખંડપીઠ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા ન હોય અથવા જેના પર વિભાગીય ખંડપીઠે કદાચ ધ્યાન આપ્યું ન હોય, (૪) અપીલીય આદેશનું ખોટું પ્રતિનિધિત્વ કે જો વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ ઉક્ત આદેશનું પાલન ન કરે, અર્થાત્ જો તેઓ પત્રકારિતા ક્ષેત્ર અને અન્ય લોકો વિરુદ્ધ અલગ અવમાનના

કાર્યવાહી આગળ ન વધારે, તો શક્ય છે કે તેઓ અપીલીય અદાલતના આદેશની કાનૂની સત્તાનો અવમાન કરી રહ્યા હોય.

(બી) યોગ્ય સત્તાધિકારી દ્વારા લેવાનાર નિર્ણયને પૂર્વે જ નિષ્ફળ બનાવવાનો પ્રયત્ન, જેમાં પોતે જ એવો નિર્ણય કરવામાં આવે છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે વિભાગીય ખંડપીઠના આદેશ વિરુદ્ધ કંઈ કહ્યું નથી અથવા વિભાગીય ખંડપીઠની ઉદારતાને આઘાત પહોંચે એવું કંઈ કર્યું નથી અને વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ વિરુદ્ધ અદાલતના અવમાનનાનો કોઈ આક્ષેપ ઉઠે તે પહેલાં જ તેને અવરોધવા માટે પૂર્વશરતી માફી અગાઉથી અર્પણ કરવામાં આવે છે,

(સી) આંશિક રીતે ખોટા તથ્યોના આધારે આગળ વધે છે અથવા તેમનો આંશિક રીતે ખોટો ઉલ્લેખ કરે છે,

(ડી) એક જ શ્વાસમાં વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ કોઈ વાત કહે છે અથવા કંઈક કરે છે અને બીજા જ શ્વાસમાં તેનો ઇનકાર કરે છે.

૧૧. શ્રી ઠાકોરે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે એમ.સી.એ. નં. ૨૭/૨૦૦૬માં મુદ્દો એ છે કે શું અપીલકર્તાએ વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના તા. ૧૭.૦૨.૨૦૦૬ના આદેશમાં જણાવ્યા મુજબ અદાલત સમક્ષ અદાલતનો કોઈ અવમાન કર્યો છે કે નહીં અને તેના અનુસંધાને અપીલકર્તાને જારી

કરાયેલી તા. ૧૭/૨૦.૦૨.૨૦૦૬ની નોટિસ મુજબનો મુદ્દો છે, અને એમ.સી.એ. નં. ૪૭/૨૦૦૬માં સંકળાયેલ મુદ્દો એ છે કે અપીલકર્તા સામેનો ઉક્ત આરોપ વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા વિચારવામાં આવે કે એમ.સી.એ. નં. ૪૭/૨૦૦૬ મંજૂર કરવામાં આવે અને વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ મામલો, કેસના તથ્યોના નિવેદન સાથે, માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ સમક્ષ તે તેના વિચાર મુજબ યોગ્ય જણાતા એવા નિર્દેશો જારી કરે તે માટે રજૂ કરાવે. આ જ મુદ્દાઓમાં અથવા તેમાંથી કોઈ એકમાં કોઈ બીજી વ્યક્તિ સંકળાયેલી નથી. એ સ્થિર કાનૂની સ્થિતિ છે કે અવમાનનો મામલો અને ખાસ કરીને અદાલત સમક્ષ થયેલ અવમાનનો મામલો અદાલત અને અવમાનકર્તા વચ્ચેનો હોય છે. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના આદેશમાં નામોદ્દેખિત હોય કે ન હોય, અન્ય કોઈ વ્યક્તિ અથવા અખબારી ક્ષેત્રના લોકો દ્વારા આક્ષેપિત રીતે કરાયેલ અવમાનનો મુદ્દો, ઉક્ત એમ.સી.એ.ઓમાં અથવા તેમાંથી કોઈ એકમાં સંકળાયેલા કોઈપણ મુદ્દા સાથે સંપૂર્ણપણે બાહ્ય અને અસંગત છે અને તેનો ઉલટો પણ તેટલો જ સાચો છે. અન્ય કોઈ વ્યક્તિ અથવા અખબારી ક્ષેત્રના લોકો દ્વારા આક્ષેપિત અવમાન અદાલત સમક્ષ થયેલ અવમાન નથી અને તેથી વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના તા. ૨૪.૦૨.૨૦૦૬ના આદેશના પરિષ્કેદ ૮માં કરાયેલા અવલોકનો અને અપાયેલા નિર્દેશો એમ.સી.એ. નં. ૨૭ અથવા ૪૭/૨૦૦૬માં વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના અધિકારક્ષેત્રની

બહારના અને અધિકારવિહીન છે.

૧૨. શ્રી ઠાકોરે વધુમાં રજુઆત કરી છે કે અપીલમાં સિવિલ અરજી નં. ૫૫/૨૦૦૬માં વિભાગીય પીઠે તેના તા. ૦૬.૦૩.૨૦૦૬ના આદેશ દ્વારા આપેલા નિર્દેશના પ્રકાશમાં અને અન્યથા પણ, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશને કોઈ વધુ આદેશ કરવા અથવા અપીલ ગ્રાહ્ય છે કે કેમ તે વિચારવાનો અથવા અધિનિયમની કલમ ૧૮ અંગે અથવા માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ૧૯૮૮ (૩) એસ.સી.સી. એસ.સી.સી. ૨૬, એ.આઈ.આર. ૧૯૭૪ એસ.સી. ૨૨૫૫, એ.આઈ.આર. ૧૯૭૬ એસ.સી. ૧૨૦૬ અને એ.આઈ.આર. ૧૯૭૮ એસ.સી. ૧૦૧૪માં અહેવાલિત ચુકાદાઓ અંગે વિશદ ચર્ચા કરવાનો અથવા વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી કાનૂની સ્થિતિ વિભાગીય પીઠના ધ્યાન પર લાવવામાં આવી હતી કે નહીં તે અંગે અનુમાન કરવાનો અથવા સામાન્ય રીતે અપીલકર્તાના વકીલે અનુકૂળ આદેશ મેળવવાને બદલે અદાલત સમક્ષ યોગ્ય કાનૂની સ્થિતિ રજૂ કરવી જોઈએ એવો અવલોકન કરવાનો કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નહોતો.

૧૩. શ્રી ઠાકોરે રજુઆત કરી છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે પોતાના તા. ૨૪.૦૨.૨૦૦૬ના આદેશમાં જે ચુકાદાઓનો ઉલ્લેખ કર્યો છે તે

અપીલકર્તાના કેસના તથ્યો પર લાગુ પડતા નથી અને સ્પષ્ટપણે ભિન્ન છે. ડી.એન. તનેજા વિ. ભજન લાલ, (૧૯૮૮) ૩ એસ.સી.સી. ૨૬ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે અધિનિયમની કલમ ૧૯(૧) હેઠળ અપીલ ત્યારે જ ચાલશે જ્યારે વડી અદાલત અવમાન બદલ દંડિત કરવાની પોતાની અધિકારિતા ઉપયોગમાં લઈને કોઈ આદેશ અથવા નિર્ણય કરે. વડી અદાલત બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૧૫ દ્વારા તેને અપાયેલ અધિકારક્ષેત્ર અથવા સત્તાનો ઉપયોગ ત્યારે કરે છે જ્યારે તે અવમાન બદલ સજા ફટકારે છે. જ્યારે વડી અદાલત આક્ષેપિત અવમાનકર્તા ઉપર કોઈ સજા લાદતી નથી, ત્યારે તે અનુચ્છેદ ૨૧૫ હેઠળ અવમાન બદલ દંડિત કરવાની પોતાની અધિકારિતા અથવા સત્તાનો ઉપયોગ કરતી નથી.

૧૪. બરદાકાન્ત મિશ્ર વિ. શ્રી ન્યાયમૂર્તિ ગતિકૃષ્ણ મિશ્ર, મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ, ઓરિસા વડી અદાલત, એ.આઈ.આર. ૧૯૭૪ એસ.સી. ૨૨૫૫ના કેસમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે અવમાન અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ સંપૂર્ણપણે અદાલત અને આક્ષેપિત અવમાનકર્તા વચ્ચેનો વિષય હોવાને કારણે, અરજી અથવા સંદર્ભ દ્વારા પ્રેરિત થયાં પછી પણ, અદાલત પોતાની વિવેકસત્તાથી અવમાન અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવા ઇનકાર કરી શકે છે. અદાલત જ્યારે કાર્યવાહી કરવા નક્કી કરે છે અને અવમાનની

કાર્યવાહી પ્રારંભ કરે છે ત્યારે જ તે અવમાન બદલ દંડિત કરવાની અધિકારિતા ધારણ કરે છે. અવમાન બદલ દંડિત કરવાની અધિકારિતાનો ઉપયોગ અવમાનની કાર્યવાહી શરૂ થતાં જ આરંભે છે, ભલે તે સ્વપ્રેરિત હોય કે અરજી અથવા સંદર્ભ પર આધારિત હોય. તેથી જ કલમ ૨૦માં નિર્ધારિત મર્યાદા અવધિ માટે પ્રારંભ બિંદુ તે તારીખ છે જ્યારે અદાલત દ્વારા અવમાનની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવે છે. જ્યાં અદાલત અરજી અથવા સંદર્ભ નામંજૂર કરે છે અને અવમાનની કાર્યવાહી શરૂ કરવા ઇનકાર કરે છે, ત્યાં તે અવમાન બદલ દંડિત કરવાની અધિકારિતા ધારણ કરવા અથવા તેનો ઉપયોગ કરવા ઇનકાર કરે છે અને એવો નિર્ણય અવમાન બદલ દંડિત કરવાની પોતાની અધિકારિતાના ઉપયોગમાં લેવાયેલ નિર્ણય તરીકે ગણાવી શકાય નહીં. તેથી એવો નિર્ણય કલમ ૧૯ની ઉપકલમ (૧)ના પ્રારંભિક શબ્દોમાં આવતો નથી અને તે જોગવાઈ હેઠળ હક્કરૂપે તેની સામે અપીલ ચાલશે નહીં.

૧૫. બરદા કાન્ત મિશ્ર વિ. ઓરિસા વડી અદાલત, એ.આઈ.આર. ૧૯૭૬ એસ.સી. ૧૨૦૬ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે વડી અદાલત દ્વારા અવમાન બદલ દંડિત કરવાની અધિકારિતાના ઉપયોગમાં જેમાં કોઈ મુદ્દા અંગે નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હોય અથવા કોઈ નિષ્કર્ષ આપવામાં આવ્યો હોય, એવા જ આદેશો અથવા નિર્ણયો કોર્ટોના

અવમાન અધિનિયમ, ૧૯૭૧ની કલમ ૧૯ હેઠળ અપીલયોગ્ય છે. પ્રશ્નાધીન આદેશ એવો આદેશ અથવા નિર્ણય નથી. તે અદાલતની પ્રક્રિયા સાથે નિર્વિવાદપણે સંબંધિત અંતરિમ આદેશ છે. પ્રશ્નાધીન આદેશમાં માત્ર એટલું જ કહેવામાં આવ્યું છે કે કેસમાં ઊભા થતા તમામ મુદ્દાઓ, જેમાં કાર્યવાહી ગ્રાહ્યતા અંગેનો મુદ્દો પણ સમાવેશ થાય છે, તે બધાંને સાથે સાંભળવામાં આવશે અને તે નામંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૬. પુરુષોત્તમ દાસ ગોયલ વિ. માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ બી. એસ. ઢિંદોન અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૭૮ એસ.સી. ૧૦૧૪ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે કલમ ૧૯(૧) હેઠળ, જો આદેશ વડી અદાલતની પીઠ દ્વારા અવમાન બદલ દંડિત કરવાની પોતાની અધિકારિતાના ઉપયોગમાં કરીને કરવામાં આવ્યો હોય, તો કોઈપણ આદેશ અથવા નિર્ણય વિરુદ્ધ સર્વોચ્ચ અદાલતમાં હક્કરૂપે અપીલ ચાલશે. કલમ ૧૭ હેઠળની નોટિસ જારી કરીને, કેસ કાર્યવાહી ઉભી કરવા યોગ્ય છે એવો પ્રાથમિક દ્રષ્ટિનો અભિપ્રાય ધરાવીને માત્ર અવમાનની કાર્યવાહી શરૂ કરવાથી, કોઈ પ્રશ્નનો નિર્ણય થતો નથી. તેથી માત્ર કાર્યવાહી શરૂ કરતો અને તે ઉપરાંત કંઈ જ બાબત ન નક્કી કરતો આદેશ, આક્ષેપિત અવમાનકર્તા વિરુદ્ધ કોઈ બાબતનો નિર્ણય કરતો નથી અને કલમ ૧૯ હેઠળ હક્કરૂપે તેની સામે અપીલ થઈ શકતી નથી.

યોગ્ય કેસમાં બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૩૬ હેઠળ કાર્યવાહી શરૂ કરનાર આદેશ વિરુદ્ધ વિશેષ અનુમતિ આપવામાં આવી શકે. પરંતુ જ્યાં સુધી અને જ્યાં સુધી વડી અદાલત પક્ષકારો દ્વારા તેની સમક્ષ ઉઠાવવામાં આવેલા કોઈ મુદ્દા પર, તેમની હક્કોને અસર કરતો, કોઈ આદેશ અથવા નિર્ણય કરતી નથી, ત્યાં સુધી માત્ર નોટિસ જારી કરવાનો આદેશ અપીલયોગ્ય નથી.

૧૭. શ્રી ઠાકોરે વધુમાં રજુઆત કરી છે કે અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરાયેલ અપીલ અધિનિયમની કલમ ૧૮ અને લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ બંને હેઠળ ગ્રાહ્ય છે. અપીલાધીન આદેશ માત્ર સાદો મુલતવી આદેશ નથી, પરંતુ તેમાં નિર્ણય કરવામાં આવ્યો છે કે અપીલકર્તાની અરજી, અન્ય બાબતો સાથે, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અખબારોના પ્રિન્ટર્સ, પબ્લિશર્સ અને એડિટર્સ વિરુદ્ધ શરૂ કરેલી અવમાનની કાર્યવાહી નક્કી થાય ત્યાં સુધી સાંભળવામાં આવશે નહીં, અને એ પણ કે અધિનિયમની કલમ ૧૪(૨) હેઠળ અપીલકર્તાની અરજીમાં, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ અદાલત સમક્ષ ન થયેલા અદાલતના ફોજદારી અવમાન માટે અન્ય લોકો વિરુદ્ધ અવમાનની કાર્યવાહી શરૂ કરી શકે અને તેનાથી જોડાયેલા પરિણામો સાથે અપીલકર્તાની અરજી પર આવી કાર્યવાહીનો ભાર મૂકી શકે, અર્થાત્ શરૂ થયેલી કાર્યવાહી અધિનિયમની કલમ ૧૪(૨) હેઠળની

અપીલકર્તાની અરજીનું શીર્ષક ધરાવશે અને તેમાંથી ઉત્પન્ન થતી તમામ કાર્યવાહીમાં અપીલકર્તાને ખેંચવામાં આવશે અને જેમને નોટિસો જારી કરવાનો આદેશ કરવામાં આવ્યો છે તેવી વ્યક્તિઓ અધિનિયમની કલમ ૧૪(૨) હેઠળની અપીલકર્તાની અરજીમાં પક્ષકાર બની જશે અને અપીલકર્તાની કાર્યવાહીમાં એવા રૂપે તમામ હક્કો ધરાવશે. તેથી તેમણે રજુઆત કરી છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે ૨૪.૦૨.૨૦૦૬ના રોજ આપેલો આદેશ લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ના અર્થમાં “ચુકાદો” છે. અપીલકર્તાની અરજીમાં અખબારોના પ્રિન્ટર્સ, પબ્લિશર્સ અને એડિટર્સને કારણ દર્શાવો નોટિસો જારી કરીને, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે સારરૂપે ઉક્ત નોટિસપ્રાપ્તોને અપીલકર્તાની કાર્યવાહીમાં પક્ષકાર બનાવ્યા છે. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા અપાયેલ તા. ૨૪.૦૨.૨૦૦૬નો આદેશ, અપીલકર્તાની કલમ ૧૪(૨) હેઠળની અરજી કાયદા મુજબ, બાહ્ય અને અસંગત કારણોસર અનુચિત મુલતવીઓ વિના અને અપીલકર્તાની અરજીની પ્રક્રિયાનો કોઈ દુરુપયોગ વિના નક્કી કરાવવાના અપીલકર્તાના હક્ક વિરુદ્ધ પ્રતિકૂળ નિર્ણય સમાવે છે. તેમણે વધુમાં રજુઆત કરી છે કે શીર્ષકવાળી આ એમ.સી.એ.ઓની સુનાવણી અને નિકાલને ગેરરીતે લંબાવવાથી અપીલકર્તાના હકોને નુકસાન પહોંચે છે અને અદાલતના અવમાનનાની તલવાર તેના માથા ઉપર લટકતી જ રહે છે, તે પણ કોઈ કાયદેસર કારણસર નહીં, પરંતુ કાયદા દ્વારા માનનીય

એકલ ન્યાયાધીશને સોંપાયેલ ન હોય તેવી અધિકારિતાનો ઉપયોગ કરવામાં આવતા, જેના પરિણામે માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે આપેલા કારણદર્શક નોટિસોને અનુસરીને હાથ ધરાયેલી તમામ કાર્યવાહીનું શીર્ષક અધિનિયમની કલમ ૧૪(૨) હેઠળ અપીલકર્તાની અરજીનું જ રહેશે અને અપીલકર્તાને એવી તમામ કાર્યવાહીમાં ખેંચવામાં આવશે અને અપીલકર્તાની પોતાની અરજી અનિર્ણિત જ રહેશે.

૧૮. શ્રી ઠાકોરે વધુમાં રજુઆત કરી છે કે માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ પોતાના જ આદેશ વિરુદ્ધની અપીલીય કાર્યવાહીમાં સીધા કે આડકતરી રીતે ભાગ લઈ શકતા નથી. તેમણે આ સંદર્ભે સર્વોચ્ચ અદાલતના હેમકાંત ઝા વિ. સ્ટેટ ઓફ બિહાર એન્ડ અધર્સ, ૨૦૦૪ (૧૩) એસ.સી.સી. ૭૨૧ ના નિર્ણય પર આધાર મૂક્યો છે, જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે એ કહેવાની જ જરૂર નથી કે જે ન્યાયાધીશ એકલા બેસીને કોઈ બાબતની સુનાવણી કરે અને તેનો નિર્ણય આપે, તેમણે તેમના આદેશમાંથી ઉત્પન્ન થયેલી અપીલમાં કોઈ પણ રીતે ભાગ ન લેવો જોઈએ.

૧૯. શ્રી ઠાકોરે વધુમાં રજુઆત કરી છે કે ૦૬.૦૩.૨૦૦૬ના રોજ વિભાગીય ખંડપીઠ દ્વારા પસાર કરાયેલ આદેશ એમ.સી.એ. નં. ૨૭/૨૦૦૬ તથા તેની અનુસંગી તમામ કાર્યવાહીઓ માટે પ્રારંભિક અવરોધ તરીકે કાર્યરત

થયો હતો અને માનનીય એકલ ન્યાયાધીશને તે પછી કોઈ વધુ આદેશ પસાર કરવાની, ખાસ કરીને ૧૬.૦૩.૨૦૦૬ના રોજનો આદેશ પસાર કરવાની, કોઈ અધિકારિતા નહોતી. વિભાગીય ખંડપીઠ, પોતાની અપીલીય અધિકારિતાનો ઉપયોગ કરતાં, દિશાનિર્દેશો આપવા માટે આમંત્રિત કરવામાં આવી હતી; અને અપીલીય મંચ તરીકે તેને એવો વિશેષાધિકાર છે તેમજ ન્યાયની માંગણીઓ પૂર્ણ કરવા અને પોતાની અપીલીય સત્તાનો અસરકારક ઉપયોગ કરવા માટે તેવી આવશ્યકતા પણ છે. અધિકારિતાના દૃષ્ટિકોણથી તથા ક્રમબદ્ધ ન્યાયતંત્રમાં, માનનીય એકલ ન્યાયાધીશની અદાલત વિભાગીય ખંડપીઠની અદાલતથી નીચલી હતી. જાહેર વિશ્વાસ અદાલતોમાં જળવાઈ રહે તે માટે ઉચ્ચ ન્યાયિક વર્તનના ધોરણો સુનિશ્ચિત કરવામાં ન્યાયિક વર્તનની તપાસ રાખવાની ભૂમિકા અપીલીય અદાલતની હોય છે. વિભાગીય ખંડપીઠ અપીલમાં પોતાના સાથે માનનીય એકલ ન્યાયાધીશને બંધનકારક હોય તેવા સુધારાત્મક દિશાનિર્દેશો આપવાની સત્તા લઈને આવી હતી. ઉચ્ચ મંચ તરીકે વિભાગીય ખંડપીઠને સ્થગન આદેશ અથવા પ્રતિબંધક આદેશ આપવાની અથવા માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ સમક્ષ ચાલતી કાર્યવાહીને નિયમિત કરવાની સત્તા હતી. અપીલ અનિયમિત હોય કે અયોગ્ય હોવા છતાં, તે અપીલ હોવાનું બંધ કરતી નથી અને અપીલીય અધિકારિતાનો પૂર્ણ અને અસરકારક ઉપયોગ શક્ય બને તે માટે માનનીય એકલ

ન્યાયાધીશ ઉપર અપીલીય આદેશને દરેક સહાય અને આજ્ઞાપાલન આપવાની ફરજ છે. આ રજૂઆતના સમર્થનમાં તેમણે સર્વોચ્ચ અદાલતના તિરુપતિ બાલાજી ડેવલપર્સ (પી) લિ. એન્ડ અધર્સ વિ. સ્ટેટ ઓફ બિહાર એન્ડ અધર્સ, (૨૦૦૪) ૫ એસ.સી.સી. ૧ ના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે.

૨૦. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે અપીલમાં પસાર થયેલો કોઈપણ આદેશ માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ માટે બંધનકારક છે અને તેઓ તે આદેશની યોગ્યતા અંગે પ્રશ્ન ઉઠાવી શકતા નથી. અપીલીય અદાલતના દિશાનિર્દેશોનું પાલન કરવામાં માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ નિષ્ફળ જાય, તો તેવા દિશાનિર્દેશો પ્રત્યે અનાદર દર્શાવ્યાના સમાન છે અથવા તેવા દિશાનિર્દેશોની યોગ્યતા અંગે પ્રશ્ન ઉઠાવ્યાના સમાન છે અને ન્યાયના વહીવટની ક્રમબદ્ધ પદ્ધતિને વિનાશક છે. વિભાગીય ખંડપીઠ દ્વારા અપાયેલ કોઈપણ દિશાનિર્દેશનું પાલન માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે કરવું જ પડે, નહીંતર ક્રમબદ્ધતા નિરર્થક બની જાય. આ રજૂઆતના સમર્થનમાં શ્રી ઠાકોરે સર્વોચ્ચ અદાલતના બી.પી.એલ. લિ. એન્ડ અધર્સ વિ. આર. સુધાકર એન્ડ અધર્સ, (૨૦૦૪) ૭ એસ.સી.સી. ૨૧૮ ના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે.

૨૧. શ્રી ઠાકોરે વધુમાં રજુઆત કરી છે કે ૧૬.૦૩.૨૦૦૬ના આદેશમાં માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે વિભાગીય ખંડપીઠને બાબતમાં સ્પષ્ટતા કરવા કરેલી વિનંતી અધિકારિતા, યોગ્યતા અને જવાબદારીથી રહિત છે અને અપીલીય અદાલતની તુલનામાં પ્રથમ અવસ્થાની અદાલતના કાર્ય વિષેની અજાણ દર્શાવે છે. વિભાગીય ખંડપીઠે એમ.સી.એ. નં. ૨૭/૨૦૦૬ની કાર્યવાહી પર સ્થગન મૂક્યું હતું, જેમાં તેની તમામ અનુસંગી કાર્યવાહીનો સમાવેશ થતો હતો. અપાયેલ મુક્તિ માત્ર એટલી સ્પષ્ટતા હતી કે આપવામાં આવેલ સ્થગન અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળની કાર્યવાહીમાં મર્યાદિત હતું અને પત્રકારમાધ્યમ તથા અન્ય લોકો વિરુદ્ધ જુદી અવમાનના કાર્યવાહીઓ ચાલુ રાખવા સુધી તેનો વ્યાપ વિસ્તરતો નહોતો. આ સ્પષ્ટતા પ્રતિબંધક આદેશના વ્યાપને સમજાવે છે, પરંતુ માનનીય એકલ ન્યાયાધીશને પત્રકારમાધ્યમ તથા અન્ય લોકો વિરુદ્ધ કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે સશક્ત કે ફરજબદ્ધ કરતી નથી. વિભાગીય ખંડપીઠે અધિનિયમની કલમ ૧૪(૨) હેઠળ અપીલકર્તાની અરજીના સંદર્ભમાં પત્રકારમાધ્યમ તથા અન્ય લોકો વિરુદ્ધ અવમાનનાની કાર્યવાહી હાથ ધરવા બાબતે માનનીય એકલ ન્યાયાધીશની અધિકારિતા અંગે કોઈ નિર્ણય કર્યો નહોતો. પત્રકારમાધ્યમ તથા અન્ય લોકો દ્વારા થયેલ કહેવાતી અવમાનના અદાલત સમક્ષની સીધી અવમાનના ગણાતી નથી અને તે અધિનિયમની કલમ ૧૪ના

વ્યાપ બહારની બાબત હશે, પરંતુ તે અધિનિયમની કલમ ૧૫ હેઠળ નિયંત્રિત આપરાધિક અવમાનના ગણાશે. અધિનિયમની કલમ ૧૮(૧) તથા અવમાનના અદાલતો (ગુજરાત વડી અદાલત) નિયમો, ૧૯૮૪ ના નિયમ ૧૧ ને ધ્યાનમાં લેતાં, આવી બાબત ઓછામાં ઓછા બે ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠ દ્વારા સાંભળવામાં અને નક્કી કરવામાં આવવી જરૂરી બને. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે પત્રકારમાધ્યમ તથા અન્ય લોકોને અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળની અપીલકર્તાની અરજીમાં અવમાનનાની નોટિસો જારી કરતાં સમયે માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ નિયમ ૧૧ થી વિમુખ થયા ન હતા, પરંતુ ૦૬.૦૩.૨૦૦૬ના વિભાગીય ખંડપીઠના આદેશનું મૂલવણ કરતાં તેઓએ નિયમ ૧૧ અંગે જાગૃતિ દર્શાવી છે. માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે જે દ્વિધાની વાત કરી છે તે અધિનિયમની જોગવાઈઓ હોવા છતાં માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે પત્રકારમાધ્યમ તથા અન્ય લોકોને કોઈ ને કોઈ રીતે અવમાનનાની નોટિસો આપવી જ જોઈએ એવી અયોગ્ય હઠાગ્રહમાંથી ઊભી થાય છે. અપીલકર્તાને વિભાગીય ખંડપીઠે ૦૬.૦૩.૨૦૦૬ના આદેશમાં સમાવિષ્ટ સ્પષ્ટતા કાઢી નાખે, પરંતુ અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળ માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ સમક્ષની તમામ કાર્યવાહી ઉપરનું સ્થગન યથાવત રાખે, અથવા માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે ૨૪.૦૨.૨૦૦૬ના રોજ પસાર કરેલો આખો આદેશ રદ કરે, તે અંગે કોઈ વાંધો નથી.

૨૨. શ્રી ઠાકોરે વધુમાં રજુઆત કરી છે કે વિભાગીય ખંડપીઠે માનનીય એકલ ન્યાયાધીશને પત્રકારમાધ્યમ તથા અન્ય લોકો વિરુદ્ધ અલગ અવમાનના કાર્યવાહીઓ ચાલુ રાખવા દિશાનિર્દેશ આપ્યો નથી, પરંતુ માત્ર એટલું સૂચિત કર્યું છે કે તે વિભાગીય ખંડપીઠે આપેલા કોઈ પણ પ્રતિબંધનો ભાગ નથી. માનનીય એકલ ન્યાયાધીશના આદેશમાં એવો સંકેત છે કે વિભાગીય ખંડપીઠ દ્વારા પસાર કરાયેલ આદેશ માનનીય એકલ ન્યાયાધીશને દ્વિધાના શિંગડા પર મૂકે છે. માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે પસાર કરેલો આદેશ વિભાગીય ખંડપીઠ અથવા અપીલીય અદાલતની મહિમાને આઘાત પહોંચાડે છે અને અપીલીય અદાલત દ્વારા કાયદાનુસાર અપીલની સુનાવણીમાં અયોગ્ય રીતે હસ્તક્ષેપ કરવાનો પ્રયાસ કરે છે. માનનીય એકલ ન્યાયાધીશના આદેશમાં વ્યક્ત કરાયેલ માફી માગવાની તત્પરતા અને ઈચ્છા એ વાતને સમર્થન આપે છે કે માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે જાણીને વિભાગીય ખંડપીઠના આદેશનું સંપૂર્ણ પાલન કર્યું નથી, પોતાના બચાવના આધાર રજૂ કર્યા છે અને પોતાના વર્તન માટે શક્ય એવી કોઈ કાર્યવાહી અટકાવવાની આશાએ પૂર્વમાફી રજૂ કરી છે. યોગ્યતાનું સમર્થન અને માફી, અથવા શરતી માફી, બન્ને સાથે રહી શકતી નથી.

૨૩. બરદાકાંત મિશ્રા વિ. ભીમસેન દિક્ષિત, (૧૯૭૩) ૧ એસ.સી.સી. ૪૪૬ ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે અદાલતની અવમાનના એ અદાલતની સત્તા, ન્યાય અને ગૌરવના વિરોધમાં વર્તીને અદાલતનો અનાદર કરવો છે. તે અદાલતના આદેશ પ્રત્યેની જાણતી અવગણના અથવા આજ્ઞાલંઘન દર્શાવે છે; તેવું વર્તન પણ દર્શાવે છે જે અદાલતની સત્તા અને કાયદાના વહીવટને અપકીર્તિમાં મૂકે. વધુમાં એવું પણ ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે જ્યાં ઉચ્ચ અદાલતનો કાર્યવાહી સ્થગિત કરવાનો આદેશ તેને સંબોધિત નીચલી અદાલત દ્વારા અવગણવામાં આવે છે, ત્યાં તે પાછળની અદાલત અદાલતની અવમાનના કરે છે, કારણ કે તે પૂર્વવર્તી અદાલતની સત્તાનો અનાદર કરીને કાર્ય કરે છે. આજ્ઞાલંઘનનું એવું કૃત્ય ઉચ્ચ અદાલત પ્રત્યેનો જાહેર સન્માન ખોરવી નાખવા અને કાયદો અને વ્યવસ્થાના સંરક્ષણને જોખમમાં મૂકવા માટે સ્વભાવતઃ દોરાયેલું હોય છે.

૨૪. અધિનિયમની કલમ ૧૯ હેઠળ અપીલકર્તાની અપીલની જાળવણીક્ષમતા માટે શ્રી ઠાકોરે બોમ્બે વડી અદાલતના બચ્છરાજ ફેક્ટરીઝ લિમિટેડ વિ. ના કેસના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે. હિરજી મિલ્સ લિ., એ.આઈ.આર. ૧૯૫૫ બોમ્બે ૩૫૫ માં, એવું નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું છે કે કંપની અધિનિયમની કલમ ૧૭૦ હેઠળ વડી અદાલતના મૂળ અધિકારક્ષેત્રમાં માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા કંપનીને સમાપ્તિમાં ન

મૂકવાનો અને અરજીનો ગુણદોષના આધારે સાંભળ્યા પછી ભવિષ્યની તારીખે મુલતવી રાખવાનો જે આદેશ આપવામાં આવ્યો હોય, તે કંપની અધિનિયમની કલમ ૨૦૨ હેઠળ અપીલપાત્ર આદેશ છે. અદાલતે વધુમાં એવું પણ ઠરાવ્યું કે કલમ ૨૦૨ નો પ્રથમ ભાગ સમાપ્તિની કાર્યવાહી દરમિયાન કંપની ન્યાયાધીશ દ્વારા કરવામાં આવેલા આદેશ અથવા આપવામાં આવેલા નિર્ણયથી પીડિત પક્ષકારને એક તત્પજાત અધિકાર પ્રદાન કરે છે. કલમ ૨૦૨ નો બીજો ભાગ કોઈ પણ રીતે કલમ ૨૦૨ ના પ્રથમ ભાગ દ્વારા પ્રદાન કરાયેલા તત્પજાત અધિકારને મર્યાદિત કરતો નથી કે નુકસાન પહોંચાડતો નથી. બીજો ભાગ, જે અપીલ કઈ રીતે અને કઈ શરતો હેઠળ કરાઈ શકે તે અંગે છે, તે માત્ર અપીલના પ્રક્રિયાત્મક વિષય અને અપીલ કયા મંચ સમક્ષ જાશે તે બાબતને સ્પર્શે છે. પરંતુ એવો દલીલ કરવો કે કલમ ૨૦૨ ના પ્રથમ ભાગ હેઠળ અપાયેલ અપીલનો અધિકાર, અપીલના માત્ર પ્રક્રિયાત્મક પ્રભાવો સાથે સંબંધિત બીજા ભાગ દ્વારા જ અથઘટિત અને વ્યાખ્યાયિત કરવો જોઈએ, તો તે અનેક કેસોમાં વ્યવહારિક રીતે અને તત્પતઃ સમાપ્તિની કાર્યવાહી દરમિયાન કરવામાં આવેલા આદેશથી પ્રભાવિત પક્ષકારને અપીલના અધિકારથી વંચિત કરવાને બરાબર બને.

૨૫. બોમ્બે વડી અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત કરાયેલ સિદ્ધાંતને માનનીય સર્વોચ્ચ

અદાલતે શંકરલાલ અગરવાલા અને અન્ય વિ. શંકરલાલ પોદ્ધાર અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૬૫ એસ.સી. ૫૦૭ ના કેસમાં માન્યતા આપી છે. કંપની અધિનિયમની કલમ ૨૦૨ ની વ્યાપ્તિ અને પરિધિ સંબંધિત વિવાદ તથા આ મુદ્દા ઉપર વિવિધ વડી અદાલતોના ભિન્ન અભિપ્રાયો અંગે ચર્ચા કર્યા બાદ, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે, “અતએવ અમે ચાગલા, સી.જે. સાથે સહમત છીએ કે આ કલમનો બીજો ભાગ, જેમાં ‘રીત’ અને ‘શરતો’ નો ઉલ્લેખ છે અને જેની આધીન રહીને અપીલો થઈ શકે, તે માત્ર અપીલ રજૂ કરવાની અને તેની સુનાવણી કરવાની અનુસરવાની પ્રક્રિયાનું, અપીલ કયા મર્યાદાકાળની અંદર રજૂ કરવાની છે તેનું અને અપીલ કયા મંચ સમક્ષ જાશે તેનું નિયમન કરે છે અને આ કલમના બંધનકારક શબ્દો દ્વારા પ્રદાન કરાયેલા અપીલના તત્વજાત અધિકારને મર્યાદિત કરતો નથી કે નુકસાન પહોંચાડતો નથી. અમે બોમ્બે વડી અદાલતના માનનીય ન્યાયાધીશો સાથે પણ સહમત છીએ કે કલમ ૨૦૨ ના પ્રથમ ભાગમાં આવેલા ‘આદેશ અથવા નિર્ણય’ શબ્દો ભલે વિશાળ હોય, છતાં તે માત્ર પ્રક્રિયાત્મક આદેશો અથવા એવા આદેશોને બહાર રાખશે જે પક્ષકારોના અધિકારો અથવા જવાબદારીઓ પર અસર કરતા નથી”.

૨૬. આર.એન. ડે અને અન્ય વિ. ભાગ્યબતી પ્રમાણિક અને અન્ય, (૨૦૦૦)

૪ એસ.સી.સી. ૪૦૦ માં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એવો નિર્દેશ આપ્યો છે કે જ્યારે અદાલત સ્વપ્રેરિત રીતે અથવા અરજી પર અથવા સંદર્ભના આધારે, અવમાનના બાબતે કાર્યવાહી કરવાનો અને તેની કાર્યવાહી પ્રારંભ કરવાનો નિર્ણય કરે છે, ત્યારે તે અવમાનના બદલ દંડ આપવાની અધિકારિતા ધારણ કરે છે. અવમાનના બદલ દંડ આપવાની અધિકારિતાનો ઉપયોગ અવમાનના અંગેની કાર્યવાહી શરૂ થવાથી આરંભે છે અને જો અવમાનના કાર્યવાહીમાં જારી કરાયેલા નિયમમાંથી મુક્ત ન કરતાં આદેશ પસાર કરવામાં આવે, તો તે અવમાનના બદલ દંડ આપવાની પોતાની અધિકારિતાના ઉપયોગમાં કરાયેલો આદેશ અથવા નિર્ણય ગણાશે. આવા આદેશ વિરુદ્ધ અપીલ જળવાઈ રહેશે.

૨૭. મોદી ટેલિફાઈબર્સ લિ. તથા અન્ય વિ. સુજિત કુમાર ચૌધરી તથા અન્ય, (૨૦૦૫) ૭ એસ.સી.સી. ૪૦ ના કેસમાં, શ્રમ અદાલતના એવોર્ડના કથિત અનપાલન અંગેની અવમાનના કાર્યવાહીમાં, વડી અદાલતના એકલ ન્યાયાધીશે એવું ઠરાવ્યું હતું કે એવોર્ડ હેઠળ કામદારોને ચૂકવવાના બાકી રહેલા સંપૂર્ણ હકદારોની ચુકવણી ન કરીને નિયામકે અદાલતની અવમાનના કરી હતી. તેમણે અવમાનના કાર્યવાહી મુલતવી રાખી હતી અને નિયામકના અધિકારીને કામદારોને ચૂકવવા માટે બેંક ડ્રાફ્ટ સાથે હાજર રહેવા નિર્દેશ કર્યો હતો. ત્યારબાદ નિયામકે વડી અદાલતની

ખંડપીઠ સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી હતી. ખંડપીઠે આ આધાર પર અપીલ ફગાવી દીધી હતી કે અવમાનના કાર્યવાહીમાથી ઉદ્ભવેલો મુદ્દો તે સમય સુધી એકલ ન્યાયાધીશ સમક્ષ બાકી હતો. ત્યારબાદ નિયામકે વિશેષ અનુમતિથી હાલની અપીલ દાખલ કરી હતી અને ઉક્ત અપીલ મંજૂર કરતાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે ખંડપીઠે એકલ ન્યાયાધીશના આદેશની સામગ્રી અવગણીને ગંભીર ભૂલ કરી હતી, જેમાં એવો નિષ્કર્ષ નોંધવામાં આવ્યો હતો કે એવોર્ડ હેઠળ કામદારોને ચૂકવવાના સંપૂર્ણ હકદારોની ચુકવણી ન કરીને નિયામકે અદાલતની અવમાનના કરી હતી. એવો આદેશ આંતરવર્તી આદેશ ગણાવી શકાય તેમ ન હતો અને માત્ર એટલા માટે કે એકલ ન્યાયાધીશે કથિત અવમાનનાકારને અવમાનનાનું પરિમાર્જન કરવાની તક આપવા અથવા અન્યથા દંડની માત્રા નક્કી કરવા અવમાનના કાર્યવાહી મુલતવી રાખી હતી, અપીલકર્તા નિયામકને અપીલનો હક નકારી શકાય તેમ ન હતો. અદાલતોની અવમાનના અધિનિયમ, ૧૯૭૧ ની કલમ ૧૯ ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લેતાં, ખંડપીઠ દ્વારા અપીલકર્તાઓને અપીલનો હક આપવાનો ઈનકાર કરવો સ્પષ્ટપણે ખોટો હતો.

૨૮. રાજ કુલકર્ણી વિ./સ. ધ સ્ટેટ ઓફ બોમ્બે, એ.આઈ.આર. ૧૯૫૪ એસ.સી. ૭૩ ના મામલામાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું ઠરાવ્યું છે

કે અપીલ માન્ય છે કે સક્ષમ છે કે કેમ તે નક્કી કરવાનો પ્રશ્ન સંપૂર્ણપણે તે અપીલેટ અદાલત સમક્ષનો છે, જેના સમક્ષ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હોય, અને આ નિર્ધારણ માત્ર અપીલની સુનાવણી થયા બાદ જ શક્ય બને છે; તેમ છતાં, કોઈ પક્ષકારને એવી અપીલ દાખલ કરવામાં કોઈ અવરોધ નથી, જે અંતે અયોગ્ય ઠરે.

૨૯. શ્રી ઠાકોરે રજૂઆત કરી છે કે અધિનિયમની કલમ ૧૮ (૧) અને નિયમોની નિયમ ૧૧ ના બળે, માનનીય એકલ ન્યાયાધીશને અપીલકર્તાની કાર્યવાહી દરમિયાન ફોજદારી અવમાનના શરૂ કરવા અથવા ચાલુ રાખવાની કોઈ સત્તા કે અધિકારક્ષેત્ર નથી. તેમણે બાલ ઠાકરે વિ. હરીશ પિમ્પલખૂટે અને અન્ય, (૨૦૦૫) ૧ એસ.સી.સી. ૨૫૪ ના કેસના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો, જેમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે દૂદા કેસમાં કરવામાં આવેલી ટિપ્પણીઓની ચથાર્થતા નક્કી કરવા માટે અવમાનના અધિકારક્ષેત્રમાં અદાલતની પ્રકૃતિ અને સત્તા સંબંધિત પરિબલ છે. અવમાનના બદલ દંડિત કરવા માટે સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૧૫ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે કાયદા દ્વારા નિર્ધારિત પ્રક્રિયાનું પાલન કરવાની આવશ્યકતા અંગે વિચાર કરતાં, આ અદાલતે એલ.પી. મિશ્રા (ડૉ.) વિ. સ્ટેટ ઓફ ચુ.પી. (૧૯૯૮) ૭ એસ.સી.સી. ૩૭૯ માં ઠરાવ્યું હતું કે વડી અદાલત સંવિધાનના અનુચ્છેદ

૨૧૫ હેઠળ તેમાં નિહિત સત્તાઓ અને અધિકારક્ષેત્રનો આશ્રય લઈ શકે છે, પરંતુ એવું અધિકારક્ષેત્ર કાયદા દ્વારા નિર્ધારિત પ્રક્રિયા મુજબ જ વાપરવાનું રહે છે. સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૧૫ હેઠળના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ પણ કાયદાઓ અને નિયમો દ્વારા નિયંત્રિત થાય છે, આ મર્યાદાને આધીન રહીને કે જો આવા કાયદા/નિયમો સંવિધાનિક સત્તાને નિષ્ક્રિય કરે અથવા તેનો અપહરણ કરે, તો આવા કાયદા/નિયમો માન્ય ગણાશે નહીં. એલ.પી. મિશ્રા કેસમાં એવો અવલોકન કરવામાં આવ્યો હતો કે સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૧૫ હેઠળના અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગ દરમિયાન પણ નિયમો દ્વારા નિર્ધારિત પ્રક્રિયાનું પાલન કરવું ફરજિયાત છે. એ જ અર્થની ટિપ્પણીઓ પદ્મવ શેઠ કેસ (૨૦૦૧) ૭ એસ.સી.સી. ૫૪૯ માં પણ કરવામાં આવી છે. એલ.પી. મિશ્રાના કેસમાં નિર્ધારિત પ્રક્રિયા અને આપવામાં આવેલા નિર્દેશોની મૂલવણી મુખ્ય ન્યાયાધીશ રોસ્ટરના માસ્ટર હોવાના વધારાના પરિબળને ધ્યાનમાં રાખીને પણ કરવી આવશ્યક છે. સ્ટેટ ઓફ રાજસ્થાન વિ. પ્રકાશ ચંદ, ૧૯૯૮ (૧) એસ.સી.સી. ૧ માં ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે વડી અદાલતના મુખ્ય ન્યાયાધીશને વડી અદાલતના ન્યાયિક તેમજ વહીવટી બંને પ્રકારના કારોબારનું વિતરણ કરવાનો વિશેષ અધિકાર છે. વડી અદાલતની પીઠોની રચના કેવી રીતે કરવી; કયો ન્યાયાધીશ એકલ બેસશે અને કયા કેસો તે સાંભળી શકે અને સાંભળવા માટે આવશ્યક છે તેમજ કયા

ન્યાયાધીશો વિભાગીય ખંડપીઠો અને તે ખંડપીઠો ક્યું કાર્ય કરશે તે બાબત. ડુડા કેસમાં આપેલ દિશાનિર્દેશોને, અવમાનના કાર્યવાહી અને મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિની સત્તાઓ અંગે ઉપરોક્ત રીતે અમે નોંધેલ બાબતોના પ્રકાશમાં જોવામાં અને મૂલવવામાં આવે ત્યારે, સ્પષ્ટ થાય છે કે તે જ દિશાનિર્દેશો વડી અદાલતો દ્વારા અનુસરવાની પ્રક્રિયા નિર્ધારિત કરે છે, જેથી આવી અવમાનના કાર્યવાહી, જેને અદાલત પોતાની જ પ્રેરણાથી સ્વપ્રેરિત રીતે હાથ ધરવા ઇચ્છે છે, તેનું સુચારુ સંચાલન અને સુવ્યવસ્થિતીકરણ સુનિશ્ચિત થઈ શકે. આ દિશાનિર્દેશોનો વડી અદાલતની સત્તા પર કોઈ ઘટાડો કરતો અથવા તેને નિઃસત્તાકારક બનાવતો પ્રભાવ નથી. આ બાબત પણ ધ્યાનમાં રાખવાની છે કે અધિનિયમની કલમ ૧૫ હેઠળ અન્યથા અયોગ્ય એવી અવમાનના અરજિયલ્લિ આપવામાં આવેલી માહિતીના આધારે સ્વપ્રેરિત સત્તાનો વારંવાર ઉપયોગ કરવામાં આવે તો એડવોકેટ જનરલની સંમતિરૂપ પ્રક્રિયાત્મક સુરક્ષાઓ નિષ્ફળ બની શકે. અદાલતનો એવો મત હતો કે ડુડા કેસમાં આપવામાં આવેલા દિશાનિર્દેશો કાયદેસર અને માન્ય છે.

૩૦. જે.કે. ગુમા વિ. ડી.જી. ઇન્વેસ્ટિગેશન એન્ડ રજિસ્ટ્રેશન એન્ડ અધર્સ, (૨૦૦૪) ૮ એસ.સી.સી. ૭૬૬ ના કેસમાં, માનનીય સર્પોચ્ય અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે, કન્ટેમ્પ્ટ ઓફ કોર્ટ્સ અધિનિયમ, ૧૯૭૧ માં સમાવિષ્ટ

જોગવાઈઓના સમગ્ર અવલોકન પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે એમ.આર.ટી.પી. અધિનિયમની કલમ ૧૩-બીના બળે, કમિશનને અદાલતની અવમાનના માટે દંડિત કરવાની તે તમામ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાની સત્તા અપાઈ છે, જે વડી અદાલતને પ્રદાન કરવામાં આવી છે, અને તે જ સત્તાઓનો ઉપયોગ અધિનિયમ હેઠળ નિર્ધારિત રીત પ્રમાણે કરવો ફરજિયાત છે. અધિનિયમની કલમ ૨(સી) “ફોજદારી અદાલત અવમાનના” ની વ્યાખ્યા આપે છે. ઉપરોક્ત જોગવાઈઓના સમગ્ર અવલોકન પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે એમ.આર.ટી.પી. અધિનિયમની કલમ ૧૩-બીના બળે, કમિશનને અદાલતની અવમાનના માટે દંડિત કરવાની તે તમામ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાની સત્તા અપાઈ છે, જે વડી અદાલતને પ્રદાન કરવામાં આવી છે, અને તે જ સત્તાઓનો ઉપયોગ અધિનિયમ હેઠળ નિર્ધારિત રીત પ્રમાણે કરવો ફરજિયાત છે. અધિનિયમની કલમ ૨(સી) “ફોજદારી અદાલત અવમાનના” ની વ્યાખ્યા આપે છે. અધિનિયમની કલમ ૧૫ હેઠળ, અધિનિયમની કલમ ૧૪ માં ઉલ્લેખિત અવમાનના સિવાયની ફોજદારી અદાલત અવમાનના બાબતે કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવી શકે છે. કલમ ૧૪ હેઠળ, જો અવમાનના અદાલતની હાજરીમાં અથવા અદાલતના શ્રવણક્ષેત્રમાં કરવામાં આવી હોય તો કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવી શકે છે. કલમ ૧૮ મુજબ, કલમ ૧૫ હેઠળની ફોજદારી અદાલત અવમાનનાની દરેક

બાબતનું શ્રવણ અને નિર્ણય ઓછામાં ઓછા બે ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠ દ્વારા કરવામાં આવશે, જેનાથી સ્પષ્ટ થાય છે કે કમિશનની બાબતમાં ફોજદારી અદાલત અવમાનનાની કાર્યવાહીનું શ્રવણ અને નિર્ધારણ ઓછામાં ઓછા બે સભ્યોની ખંડપીઠ દ્વારા થવું જોઈએ. એમ.આર.ટી.પી. અધિનિયમની કલમ ૫ હેઠળ સ્થાપિત થનાર કમિશનમાં એક અધ્યક્ષ અને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નિયુક્ત કરવાના ઓછામાં ઓછા બે અને વધુમાં વધુ આઠ સભ્યો રહેશે, જે દર્શાવે છે કે કમિશન એક અધ્યક્ષ અને ઓછામાં ઓછા બે સભ્યોથી બનેલું રહેશે. અધિનિયમની કલમ ૧૮ ની ભાષા કે ‘કલમ ૧૫ હેઠળની ફોજદારી અદાલત અવમાનનાનું શ્રવણ અને નિર્ધારણ ઓછામાં ઓછા બે ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠ દ્વારા કરવામાં આવશે’ અત્યંત સ્પષ્ટ અને નિર્વિવાદ છે, અને ફોજદારી અદાલત અવમાનનાની બાબતમાં અવમાનનાની કાર્યવાહીનું શ્રવણ અને નિર્ધારણ ઓછામાં ઓછા બે ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠ દ્વારા જ થવું આવશ્યક છે. કારણ કે કમિશનમાં અધ્યક્ષ અને ઓછામાં ઓછા બે સભ્યોનો સમાવેશ થાય છે, અપીલકર્તાને ફોજદારી અદાલત અવમાનના બદલ દંડિત કરવાની અવમાનનાની કાર્યવાહીનું શ્રવણ અધ્યક્ષે અન્ય એક સભ્ય સાથે મળીને કરવું જોઈએ હતું અથવા અધ્યક્ષે તે મામલો કમિશનના કોઈપણ બે સભ્યોને શ્રવણ માટે સોંપી શક્યો હોત, પરંતુ અધ્યક્ષે એકલાએ જ કાર્યવાહીનું શ્રવણ અને નિર્ધારણ કરવું યોગ્ય નહોતું, કારણ કે તે

અધિનિયમની કલમ ૧૮ ની જોગવાઈઓના ઉલ્લંઘનરૂપ હતું. તેથી, અધ્યક્ષ દ્વારા પસાર કરાયેલ વિવાદિત આદેશ માત્ર આ આધાર પર જ રદ થવા પાત્ર છે અને મામલો અધિનિયમની કલમ ૧૫ મુજબ અવમાનનાની કાર્યવાહીના નિકાલ માટે કમિશનને પરત મોકલવાનો છે.

૩૧. શ્રી જે.બી. પારડીવાળા, અમિકસ ક્યુરી તરીકે હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અધિનિયમની કલમ ૧૪(૨) હેઠળ અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરાયેલ અરજીનો નિર્ણય કર્યો નથી અને તેમણે માત્ર તે મામલાને મુલતવી રાખ્યો છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે ઉક્ત અરજી અંગે કોઈ નિર્ણય લીધો નથી અને તેથી અધિનિયમની કલમ ૧૯ હેઠળ અપીલ પોષણક્ષમ નથી. પોતાની રજૂઆતના સમર્થનમાં તેમણે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર વિ./ મહબૂબ એસ. અલીભોય અને અન્યર, (૧૯૯૬) ૪ એસસીસી ૪૧૧ ના કેસમાં આપેલા નિર્ણય પર આધાર મૂક્યો છે, જેમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે અપીલ કાયદાની રચના છે. જ્યાં સુધી કોઈ કાયદો અપીલની જોગવાઈ કરતો નથી અને કયા આદેશ સામે અપીલ કરી શકાય તે નિર્ધારિત કરતો નથી, ત્યાં સુધી અધિકારરૂપે અથવા નિયમસર કોઈ અપીલ દાખલ કરી શકાય નહીં અથવા સ્વીકારી શકાય નહીં. કન્ટેમ્પ્ટ ઓફ કોર્ટ્સ એક્ટ,

૧૯૭૧ ની કલમ ૧૯ એ જોગવાઈ કરે છે કે વડી અદાલત દ્વારા અવમાનના બદલ દંડ કરવાની પોતાની અધિકારિતા બજાવતા આપવામાં આવેલ કોઈપણ આદેશ અથવા નિર્ણય સામે હક્ક તરીકે અપીલ થશે. તેથી, જો વડી અદાલત અદાલતની અવમાનના બદલ કોઈપણ વ્યક્તિને દંડ કરવાની પોતાની અધિકારિતા બજાવતા કોઈ આદેશ આપે, તો જ અધિનિયમની કલમ ૧૯ ની ઉપકલમ (૧) હેઠળ અપીલ પોષણક્ષમ થશે. “કોઈપણ આદેશ” શબ્દોને ઉક્ત ઉપકલમમાં વપરાયેલા ‘નિર્ણય’ શબ્દપ્રયોગ સાથે વાંચવા પડે, જે વડી અદાલત અવમાનના બદલ દંડ કરવાની પોતાની અધિકારિતા બજાવતા આપે છે. “કોઈપણ આદેશ” શબ્દપ્રયોગ ‘નિર્ણય’ શબ્દપ્રયોગથી સ્વતંત્ર નથી. તેઓને વૈકલ્પિક સ્વરૂપે ‘આદેશ’ અથવા ‘નિર્ણય’ કહીને મૂકવામાં આવ્યા છે. બન્ને સ્થિતિમાં, તે અવમાનના બદલ દંડના સ્વરૂપનો હોવો આવશ્યક છે. આ રીતે અર્થઘટન કરતાં, વડી અદાલત દ્વારા અવમાનનાની કાર્યવાહી દરમિયાન અપાયેલ વચગાળાના આદેશ સામે કલમ ૧૯ ની ઉપકલમ (૧) હેઠળ અપીલ ચાલી શકતી નથી. તેથી, અવમાનનાની કાર્યવાહી બંધ કરી દેતા આદેશ સામે અથવા અવમાનનાની કાર્યવાહી આરંભ કરવા ઇનકાર કરતા આદેશ સામે કોઈ અપીલ પોષણક્ષમ નથી. આ બાબત માત્ર ઉપકલમ (૧)માંથી જ નહીં પરંતુ કલમ ૧૯ ની ઉપકલમ (૨)માંથી પણ સ્પષ્ટ થાય છે. તેમ છતાં, તેમણે નિષ્પક્ષપણે સ્વીકાર્યું છે કે આ

નિર્ણયમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના અગાઉના તેમજ અનુવર્તી નિર્ણયોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો ન હતો. આ નિર્ણયને ભિન્ન ઠેરવતા, શ્રી ઠાકોરે દર્શાવ્યું છે કે ઉક્ત નિર્ણય તે પરિસ્થિતિના સંદર્ભમાં આપવામાં આવ્યો હતો કે જેમાં અવમાનનાની કાર્યવાહી બંધ કરી દેતા આદેશ સામે અથવા અવમાનનાની કાર્યવાહી શરૂ કરવા ઇનકાર કરતા આદેશ સામે અપીલ કરવામાં આવી હતી. આ જ મત અગાઉ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે વ્યક્ત કર્યો હતો. જોકે, વર્તમાન અપીલમાં પરિસ્થિતિ તેવી નથી.

૩૨. પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોર અને શ્રી જે.બી. પારડીવાળા, જેઓ એમિક્સ ક્યુરી તરીકે હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ છે, તેમની દલીલો સાંભળ્યા બાદ અને અપીલનું મેમો, અપીલકર્તાનું સોગંદનામું તથા વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે ૧૭.૦૨.૨૦૦૬, ૨૪.૦૨.૨૦૦૬ અને ૧૬.૦૩.૨૦૦૬ ના રોજ પસાર કરેલા આદેશો પર અવલોકન કર્યા બાદ, તેમજ અદાલતોના અવમાનના અધિનિયમ, ૧૯૭૧ ની સંબંધિત વૈધાનિક જોગવાઈઓ અને તે હેઠળ બનાવવામાં આવેલા નિયમોનું અતિ સાવચેતી અને કાળજીપૂર્વક પરીક્ષણ કર્યા બાદ, અમારું એવું મત છે કે અપીલકર્તાની અપીલ મંજૂર થવા પાત્ર છે અને વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે ૨૪.૦૨.૨૦૦૬ અને ૧૬.૦૩.૨૦૦૬ ના રોજ પસાર કરેલા આદેશો માત્ર

૨૬ થવા પાત્ર જ નથી, પરંતુ વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ સમક્ષ લંબિત અવમાનનાની કાર્યવાહી પણ, યોગ્ય આદેશ પ્રાપ્ત કર્યા બાદ, આ અદાલતના અન્ય કોઈ વિદ્વાન ન્યાયાધીશ અથવા ન્યાયાધીશોને હસ્તાંતરિત કરવામાં આવવી જરૂરી છે, માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ, અદાલતોના અવમાનના અધિનિયમ, ૧૯૭૧ ની કલમ ૧૪(૨) અને કલમ ૧૫ ને કલમ ૧૮(૧) સાથે વાંચવામાં આવે તે અંગેની જોગવાઈઓના પ્રકાશમાં.

૩૩. મુદ્દાસર પ્રશ્નને સ્પર્શ કરતાં પહેલાં અથવા અદાલત સમક્ષ ઊભા થયેલા વિવાદને ધ્યાનમાં લેતાં પહેલાં, અધિનિયમની સંબંધિત જોગવાઈઓનો નજીકથી અવલોકન કરવો અતિમહત્વનો છે. અધિનિયમની કલમ ૨ (બી) “દીવાની અવમાનના” ની વ્યાખ્યા આપે છે, જેનો અર્થ એ થાય છે કે અદાલતના કોઈ ચુકાદા, ડિક્રી, નિર્દેશ, આદેશ, રિટ અથવા અન્ય પ્રક્રિયાનો જાણપૂર્વકનો અવગણનાભંગ, અથવા અદાલતને આપવામાં આવેલી કોઈ બાંહેધરીનો જાણપૂર્વક ભંગ. આ અપીલમાં આ સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ એવો પ્રશ્ન નથી કે અપીલકર્તાએ અદાલતના કોઈ ચુકાદા, ડિક્રી, નિર્દેશ, આદેશ, રિટ અથવા અન્ય પ્રક્રિયાનો જાણપૂર્વક અવગણનાભંગ કરીને અદાલતની કોઈ અવમાનના કરી છે કે નહીં. આ મુદ્દો એમ.સી.એ. નં. ૨૭/૨૦૦૬ માં હજી નિર્ધારણ માટે બાકી છે. તેમ

છતાં, જ્યારે માનનીય મુખ્ય ન્યાયાધીશ આ બાબતના નિર્ધારણ માટે અન્ય કોઈ ન્યાયાધીશ અથવા ન્યાયાધીશોને સોંપે ત્યારે તે સંબંધિત બને છે. અધિનિયમની કલમ ૧૪ એવી સ્થિતિમાં અનુસરવાની પ્રક્રિયા વિષે છે, જેમાં અવમાનના સર્વોચ્ચ અદાલત અથવા વડી અદાલતની સમક્ષે જ થયેલી હોય. ઉપકલમ (૧) આવી પ્રક્રિયાના ચાર તબક્કાઓ નિર્ધારિત કરે છે અને ઉપકલમ (૨) અપવાદ નિર્ધારિત કરે છે. તેમાં એવું કહેવામાં આવ્યું છે કે જ્યાં ઉપકલમ (૧) હેઠળ અવમાનનાનો આરોપ ધરાવતા કોઈ વ્યક્તિ મૌખિક રીતે અથવા લેખિતમાં એ અરજી કરે કે તેના સામેનો આરોપ એવા કોઈ ન્યાયાધીશ દ્વારા ચલાવવામાં આવે, જે તે ન્યાયાધીશ અથવા ન્યાયાધીશો સિવાયનો હોય, જેમની હાજરીમાં અથવા સાંભળવામાં ગુનો થયાનો આક્ષેપ છે, તો ન્યાયના યોગ્ય વહિવટના હિતમાં તેવી અરજી મંજૂર કરવી જોઈએ. અધિનિયમની કલમ ૧૫ અન્ય કિસ્સાઓમાં ફોજદારી અવમાનનાની સંજ્ઞાન લેવા અંગે છે અને કલમ ૧૭ સંજ્ઞાન લીધા પછીની પ્રક્રિયા નિર્ધારિત કરે છે. કલમ ૧૮(૧) જણાવે છે કે કલમ ૧૫ હેઠળની ફોજદારી અવમાનનાનો દરેક કેસ ઓછામાં ઓછા બે ન્યાયાધીશો ધરાવતી ખંડપીઠ દ્વારા સાંભળવામાં આવશે અને નક્કી કરવામાં આવશે. કલમ ૧૯ (૧) (એ) એ બાબત માટે હક્કસરની અપીલની જોગવાઈ કરે છે કે વડી અદાલતે અવમાનના બદલ દંડ કરવાની પોતાની અધિકારિતાનો ઉપયોગ કરતાં આપેલા કોઈ આદેશ અથવા

નિર્ણયમાંથી, જ્યાં તે આદેશ અથવા નિર્ણય એકલ ન્યાયાધીશનો હોય, ત્યાં તે જ અદાલતની ઓછામાં ઓછા બે ન્યાયાધીશો ધરાવતી ખંડપીઠ સમક્ષ અપીલ થશે. કન્ટેમ્પ્ટ ઓફ કોર્ટ્સ (ગુજરાત વડી અદાલત) નિયમો, ૧૯૮૪ નો નિયમ ૧૧ પણ એવું જ કહે છે કે અધિનિયમ હેઠળની દરેક કાર્યવાહી મુખ્ય ન્યાયાધીશ સમયાંતરે નિયુક્ત કરે તેવી ઓછામાં ઓછી બે ન્યાયાધીશો ધરાવતી ખંડપીઠ દ્વારા સાંભળવામાં આવશે અને નક્કી કરવામાં આવશે. અનુવિધિ આ સ્પષ્ટ કરે છે કે જ્યારે અવમાનનાની કાર્યવાહી કલમ ૧૪ હેઠળ આવરી લેવાયેલી હોય અને અદાલત કલમ ૧૪ ની ઉપકલમ (૨) હેઠળ બાબત મુખ્ય ન્યાયાધીશ સમક્ષ મુકવાની કાર્યવાહી કરાવતી ન હોય, ત્યારે તે રીતે ઊભી થયેલી કાર્યવાહીનો નિર્ધાર અને તેનો નિકાલ એ જ અદાલતના તે ન્યાયાધીશ અથવા ન્યાયાધીશો દ્વારા કરવામાં આવશે.

૩૪. અધિનિયમની કલમ ૨ (સી) ફોજદારી અવમાનનાની વ્યાખ્યા કરે છે, જેનો અર્થ એવો થાય છે કે કોઈપણ બાબતનું પ્રકાશન (શબ્દો દ્વારા, મૌખિક અથવા લેખિત, અથવા સંકેતો દ્વારા, અથવા દૃશ્યમાન પ્રતિનિધિત્વો દ્વારા, અથવા અન્યથા) અથવા કોઈપણ અન્ય કૃત્ય કરવું, જે – (૧) કોઈપણ અદાલતને કલંકિત કરે છે અથવા કલંકિત કરવાની દિશામાં પ્રવૃત્ત થાય છે, અથવા તેની સત્તાને ઘટાડે છે અથવા

ઘટાડવાની દિશામાં પ્રવૃત્ત થાય છે, અથવા (૨) કોઈપણ ન્યાયિક કાર્યવાહીનો યોગ્ય પ્રવાહ પૂર્વગ્રહિત કરે છે, અથવા તેમાં હસ્તક્ષેપ કરવાનો ઇરાદો ધરાવે છે અથવા હસ્તક્ષેપ કરવાની દિશામાં પ્રવૃત્ત થાય છે; અથવા (૩) અન્ય કોઈપણ રીતે ન્યાયના વહીવટમાં હસ્તક્ષેપ કરે છે અથવા અવરોધ ઊભો કરવાની દિશામાં પ્રવૃત્ત થાય છે.

૩૫. અધિનિયમની ઉપરોક્ત જોગવાઈઓ અને તે હેઠળ બનાવવામાં આવેલા નિયમોમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે કે વર્તમાન અપીલકર્તા વિરુદ્ધ આરંભવામાં આવેલી અવમાનનાની કાર્યવાહી નાગરિક સ્વરૂપની છે અને તે અધિનિયમની કલમ ૧૪(૧) ની જોગવાઈઓથી શાસિત થાય છે, જ્યારે ગુજરાત વૈભવ – અમદાવાદ, રાજસ્થાન પત્રિકા – અમદાવાદ, દૈનિક ભાસ્કર – અમદાવાદ અને ગુજરાત સમાચાર – અમદાવાદ ના પ્રિન્ટર, પ્રકાશક અને સંપાદક વિરુદ્ધ તા. ૨૪.૦૨.૨૦૦૬ ના આદેશ દ્વારા આરંભવામાં આવેલી કાર્યવાહી ફોજદારી સ્વરૂપની છે અને તે અધિનિયમની કલમ ૧૫ અને ૧૮ થી શાસિત થાય છે. આ બંને કાર્યવાહીઓ અંગે, બાબત માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ સમક્ષ મુકવી ફરજિયાત બનતી હતી અને માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા આ કાર્યવાહી પોતાની સમક્ષ ચાલુ રાખવી ચુકિતસંગત નહોતી. અધિનિયમની કલમ ૧૪(૨) માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ પર એવી ફરજ મૂકે છે કે

અવમાનના કરનાર દ્વારા મૌખિક રીતે કે લેખિતમાં કરવામાં આવેલી વિનંતી, જેમાં બાબત માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ સમક્ષ મુકવા માટે કહેવામાં આવે જેથી તે કોઈ અન્ય ન્યાયાધીશ અથવા ન્યાયાધીશો સમક્ષ સોંપી શકાય, તેને તેઓ તાત્કાલિક સ્વીકારી લે. મોહમ્મદ ઝાહિર ખાન વિ. વિજય સિંહ અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૯૨ એસ.સી. ૬૪૨ ના કેસમાં પણ, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એક પગલું આગળ જઈને નિરીક્ષણ કર્યું છે કે અધિનિયમની કલમ ૧૪(૨) હેઠળની જોગવાઈ અંગે અવમાનના કરનારને જાણ કરવી એ અદાલતની ફરજ છે. ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ અખબારોના પ્રિન્ટર, પ્રકાશક અને સંપાદક વિરુદ્ધ ફોજદારી અવમાનનાના આક્ષેપની બાબત સુધી, તે સ્વતંત્ર કાર્યવાહીનો ભાગ બને એવી સંપૂર્ણપણે જુદી બાબત છે. અવમાનનાની નોટિસ પણ માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા જારી કરવામાં આવી શકી નહોતી. જો માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ એવો મત ધરાવતા હોય કે પ્રિન્ટર, પ્રકાશક અને સંપાદકે અદાલતના ખોટા અહેવાલો પ્રકાશિત કરીને અદાલતની અવમાનના કરી છે, તો બાબત રોસ્ટરના અધિકારી એવા માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ સમક્ષ મુકવી જોઈએ હતી. તેવું કરવા બદલે, માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે માત્ર અવમાનનાની નોટિસો જારી જ નથી કરી, પરંતુ તા. ૦૬.૦૩.૨૦૦૬ ના વિભાગીય ખંડપીઠના આદેશ હોવા છતાં, જેનો અર્થ માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે કેટલોક અંશે અસ્પષ્ટ એવો કર્યો છે અને

જાણાવ્યું છે કે તે તેમને મૂંઝવણભરી સ્થિતિમાં મૂકે છે, તેમ છતાં આ કાર્યવાહી પોતાની સમક્ષ ચાલુ રાખી છે. અદાલત સ્પષ્ટ કરે છે કે ઉક્ત આદેશમાં કોઈ અસ્પષ્ટતા નહોતી, કારણ કે અદાલત એ સ્પષ્ટ કરવા માગતી હતી કે વર્તમાન અપીલકર્તા સંબંધિત આપવામાં આવેલ પ્રતિબંધક આદેશ પ્રિન્ટર, પ્રકાશક અને સંપાદક વિરુદ્ધ શરૂ કરાયેલ અવમાનનાની કાર્યવાહી પર લાગુ નહીં પડે અને તે બાબતને જુદી કાર્યવાહી તરીકે હાથ ધરવી જોઈએ, તેનો અર્થ એ છે કે અધિનિયમ અને નિયમોની જોગવાઈઓ અનુસાર તથા કાયદાની સ્થિર સ્થિતિ સાથે સુસંગત રીતે. તેથી, માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ પાસે બાબત તરત જ અને માત્ર માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ સમક્ષ મુકવા સિવાય બીજો કોઈ વિકલ્પ નથી, અને તેઓ રોસ્ટરના અધિકારી હોવાને કારણે ઉક્ત બાબત બે અથવા તેથી વધુ ન્યાયાધીશોથી બનેલી અન્ય કોઈ ખંડપીઠને સોંપશે.

૩૬. અન્ય બે મુદ્દાઓ, જે અદાલતના ધ્યાનાર્થે પાત્ર છે અને તેના વિચાર માટે ઊભા થાય છે, તે છે (૧) હાલની અપીલની જાળવણીક્ષમતા હેઠળ અધિનિયમની કલમ ૧૮ તેમજ લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ હેઠળ અને (૨) વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે ૧૬.૦૩.૨૦૦૬ના રોજ પસાર કરેલો આદેશ – શું તે ૦૬.૦૩.૨૦૦૬ના તારીખના વિભાગીય ખંડપીઠે તેના આદેશ દ્વારા આપેલા નિર્દેશોના ભંગ સમાન ગણાય છે, અથવા અપીલીય

કાર્યવાહી માં વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા હસ્તક્ષેપ કરવો અથવા ભાગીદારી દર્શાવવી ગણાય છે, અથવા અપીલીય અદાલતની સત્તા, અધિકારિતા અને અધિકારક્ષેત્રને ક્ષીણ કરવું ગણાય છે.

૩૭. વર્તમાન અપીલની જળવણક્ષમતાના પ્રશ્ન અંગે, અદાલતે અદાલત સમક્ષ કરવામાં આવેલી રજૂઆત પર વિચાર કર્યો છે અને માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે પોતાના તા. ૧૬.૦૩.૨૦૦૬ના આદેશમાં જે ચુકાદાઓનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, તે પણ અવલોકન કર્યા છે; અને આ તમામ ચુકાદાઓ પર ગંભીરતાપૂર્વક મનન કરીને તથા તે ચુકાદાઓમાં પ્રતિપાદિત સિદ્ધાંતને વર્તમાન કેસના તથ્યો પર લાગુ કરતાં, અદાલતનો એવો અભિપ્રાય છે કે અપીલકર્તાએ અધિનિયમની કલમ ૧૪ (૨) હેઠળ કરેલી અરજીમાં માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે તા. ૨૪.૦૨.૨૦૦૬ના રોજ પસાર કરેલો આદેશ માત્ર સુનાવણી મોકૂફ રાખવાનો આદેશ નથી, પરંતુ તેમણે અપીલકર્તાની અરજીમાં કેટલીક અન્ય બાબતોની પણ ચર્ચા કરી છે, જેણે અપીલકર્તાને સર્વથા લગતી નથી અને જે અપીલકર્તાની કાર્યવાહી પર અનાવશ્યક ભાર મૂકે તેવી છે. તેથી, નિઃસંદેહ રીતે, આ અપીલ અધિનિયમની કલમ ૧૮ હેઠળ જળવણક્ષમ છે.

૩૮. માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા તા. ૧૬.૦૩.૨૦૦૬ના રોજ પારિત

કરાયેલા આદેશ અને તેમાં કરવામાં આવેલા અવલોકનો અંગે, આ અદાલત માનનીય વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ઠાકોર દ્વારા કરવામાં આવેલી વિવિધ રજૂઆતો પર, ખાસ કરીને જ્યારે ઉક્ત આદેશ આ વડી અદાલતની સમક્ષ પીઠ દ્વારા પારિત કરવામાં આવ્યો હોય ત્યારે, કોઈ વધુ અવલોકન કરવાથી પોતાને અવરોધે છે. જોકે, તે રજૂઆતો સ્વીકારીને એટલું ધારણ કરવું પૂરતું છે કે ઉક્ત આદેશ કાયદાની દૃષ્ટિએ ટકી શકે તેમ નથી, માત્ર તા. ૦૬.૦૩.૨૦૦૬ના રોજ વિભાગીય પીઠ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્દેશો અને મંજૂર કરાયેલા સ્થગનના પ્રકાશમાં જ નહીં, પરંતુ ઉપર જણાવ્યા મુજબની વૈધાનિક જોગવાઈઓ અને ન્યાયિક ઉચ્ચારણોના પ્રકાશમાં પણ. વર્તમાન અપીલમાં પડકાર હેઠળ રહેલી એ જ કાર્યવાહીના ભાગરૂપ એવા માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા તા. ૧૬.૦૩.૨૦૦૬ના રોજ પારિત કરાયેલ ઉક્ત આદેશને રદ કરવો યોગ્ય બને છે. જોકે, આ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે પ્રિન્ટર, પ્રકાશક અને/અથવા સંપાદક દ્વારા અન્ય બે ઓ.જે. અપીલો, એટલે કે ઓ.જે. અપીલ નં. ૩૧ અને ૩૨ સન ૨૦૦૬માં, અલગથી પડકાર કરવામાં આવ્યો ન હોત તો, અદાલતે તેમના વિરુદ્ધ શરૂ કરાયેલ નોટિસો અને/અથવા કાર્યવાહી રદ ન કરી હોત.

૩૯. અગાઉ દર્શાવ્યા મુજબ, આ અપીલમાં વિભાગીય ખંડપીઠ સમક્ષ એવો

પ્રશ્ન નથી કે માત્ર અદાલતમાં અપીલકર્તાનો મોબાઈલ વાગ્યો હતો એટલા માટે તેણે અદાલતનો કોઈ અવમાન કર્યો છે કે કેમ. અગાઉ આ અદાલતની અન્ય એક વિભાગીય ખંડપીઠે એવો અભિપ્રાય અપનાવ્યો હતો કે અદાલતમાં મોબાઈલ વાગવો એ અવમાન ગણાશે. આ મુદ્દા પર અમે કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કરતા નથી, કારણ કે એવું કરવા માટે અમને આવાહિત કરવામાં આવેલ નથી. અમે ફક્ત આ સંદર્ભમાં અમારી સમક્ષ કરવામાં આવેલી રજૂઆતોની નોંધ લઈએ છીએ. અદાલત સમક્ષના અવમાન સંબંધિત પ્રશ્નની, અને વધુ ખાસ કરીને સામાન્ય રીતે અદાલતી કાર્યવાહી ભંગ કરવાની બાબતની ચર્ચા કરતી વખતે, અહીં નોંધવું જરૂરી છે કે જે વર્તન અદાલતી કાર્યવાહીમાં વિક્ષેપ પેદા કરે છે અથવા તેને ભંગ કરે છે તે ન્યાયના સમુચિત પ્રબંધનમાં હસ્તક્ષેપ સમાન બને છે અને તે અવમાન છે. મોરીસ વિ. કાઉન ઓફિસમાં, તેમની સંસ્થાના એક નેતા વિરુદ્ધ કરવામાં આવેલા અદાલતી આદેશનો વિરોધ કરતા વિદ્યાર્થીઓના એક જૂથે, લોટન જે. સમક્ષ માનહાનિના એક મામલાની સુનાવણી દરમિયાન અદાલતમાં ઘૂસી જઈ સૂત્રોચ્ચાર કર્યા, પત્રકો વિખેર્યા અને ગીતો ગાયા. કાર્યવાહી વચ્ચે વિક્ષેપ પેદા કરીને કરાયેલ તેમનો અવમાન એ હકીકતથી વધુ ગંભીર બન્યો હતો કે એવો વિક્ષેપ એક જાણપૂર્વકની સાજિશનો પરિણામ હતો અને કારણ કે જે કાર્યવાહી ભંગ કરવામાં આવી હતી તેનો તેમના વિરોધના મુદ્દા સાથે કોઈ સંબંધ ન હતો. તેમ છતાં,

અપમાનજનક અને અનાદરપૂર્ણ વર્તન વચ્ચે એક સૂક્ષ્મ ભેદરેખા છે; તેમ છતાં, નિરાકરણો અને કાયદાકીય જોગવાઈઓ એવો ભેદ માન્ય રાખે છે એવું દેખાય છે. અપમાનજનક અથવા વિદ્વેષકારક વર્તનથી ઓછી કક્ષાના દુરાચરણને દંડિત કરવાની અધિકારક્ષેત્ર અત્યંત સૂક્ષ્મ સ્વરૂપની છે. અશિષ્ટતાનો દરેક કૃત્ય અપમાન સમાન થતો નથી. હકીકતમાં, જે અનાદરપૂર્ણ વર્તન અન્યથા કાર્યવાહી ભંગ કરતું નથી તેવા વર્તનને દંડિત કરવાની એકમાત્ર યોગ્યતા ત્યારે જ ઊભી થાય છે જ્યારે તે અદાલતની સત્તાને ક્ષીણ કરતી હોય અને તેથી ન્યાયના પ્રબંધનમાં હસ્તક્ષેપ કરતી હોય એમ માનવામાં આવે. ન્યાયાધીશોએ કથિત અનાદરપૂર્ણ વર્તનને દંડિત કરવામાં સાવચેતી રાખવી જોઈએ અને તેઓએ યાદ રાખવું જોઈએ કે અપમાનનો હેતુ ન્યાયના પ્રબંધનનું રક્ષણ કરવાનું છે, તેમના વ્યક્તિગત ભાવોને સંતોષવાનો નથી. આ સત્તાનો અતિરેક ઉપયોગ પોતે જ અદાલતની સત્તાને ઓછું કરશે.

૪૦. બેલોઘ વિ./સ. સેન્ટ ઓલ્બન્સ કાઉન અદાલત, [૧૯૭૫] ક્યૂ.બી. ૭૩ માં, લોર્ડ ડેનિંગ એમ.આર. એ નિરીક્ષણ કર્યું હતું કે સંક્ષિપ્ત દંડ આપવાની આ સત્તા મહાન સત્તા છે, પરંતુ તે આવશ્યક સત્તા છે. અદાલતની ગૌરવ અને સત્તા જળવાઈ રહે તથા ન્યાયસંગત વિચારણા સુનિશ્ચિત થાય તે માટે આ સત્તા આપવામાં આવી છે. અદાલતની સત્તા

જાળવવા માટે તાત્કાલિક કાર્યવાહી કરવી તાકીદની અને અનિવાર્ય હોય ત્યારે જ ન્યાયાધીશે પોતાની પ્રેરણાથી આ સત્તાનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ – જેથી સાક્ષીઓને અયોગ્ય રીતે ભયમુક્ત રહેવામાં અવરોધ ન થાય – અને જ્યુરોના સભ્યો પર અયોગ્ય પ્રભાવ ન પાડવામાં આવે – અને તે જેવી અન્ય પરિસ્થિતિઓમાં. તેનું કારણ એ છે કે ન્યાયાધીશ ફરિયાદ પક્ષ અને ન્યાયાધીશ એમ બન્નેરૂપે દેખાવા ન જોઈએ, કારણ કે એવી ભૂમિકા તેમને શોભતી નથી.

૪૧. વેસ્ટન વિ./એસ. સેન્ટ્રલ ક્રિમિનલ અદાલત અદાલતો એડમિનિસ્ટ્રેટર, [૧૯૭૭] ક્યુ.બી. ૩૨ માં, લોર્ડ સ્ટીફનસન એલ્.જે.એ, અદાલતના નિર્દેશનું પાલન ન કરનાર સોલિસિટરના કેસમાં, શું તે ખર્ચ અંગે આદેશ દ્વારા દંડનીય અદાલતનો અવમાન ગણાય કે કેમ તે પ્રશ્ન સાથે વ્યવહાર કરતાં, એવું ઠરાવ્યું હતું કે ન્યાયના વહીવટ માટે નિશ્ચિતરૂપે અત્યંત મહત્વનું છે કે સોલિસિટરો, વકીલોથી ઓછા નહીં, અદાલતના સંચાલકો સાથે સહકાર આપી અને અદાલતના નિર્દેશોનું પાલન કરીને અદાલતને સહાય કરે, ભલે તે નિર્દેશો ન્યાયાધીશ તરફથી મદદ માટેની વિનંતિરૂપે આવ્યા હોય કે પાલન કરવાના આદેશરૂપે. સેન્ટ્રલ ક્રિમિનલ અદાલતમાં કરતાં સહકાર અન્ય ક્યાંય વધુ મહત્વનો નથી, જ્યાં અદાલતો અને કેસોની વિશાળ સંખ્યા વિશેષ મુશ્કેલીઓ ઊભી કરે છે અને જો સૌને

ન્યાય નિષ્પક્ષપણે અને ઝડપથી કરવો હોય તો પરસ્પર વિશ્વાસ અને સદ્ભાવનાની મહત્તમ આવશ્યકતા રહે છે. પરંતુ સહકાર ન આપવાનો દરેક નિષ્ફળ પ્રયત્ન, અથવા અદાલતને સહાય કરવાનો દરેક ઇનકાર, અવમાન નથી, અને ફરજમાં થયેલી દરેક બેદરકારી અથવા અદાલત પ્રત્યેની દરેક અશિષ્ટતા પણ અવમાન નથી, જેમ કે ઇઝુઓરાના કેસ [૧૯૫૩] એ.સી. ૩૨૭ માં નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું હતું, જેમાં નાઈજિરિયાના ન્યાયાધીશે અનામત ચુકાદો આપવાનો હતો. તેમણે બન્ને વકીલોને હાજર રહેવા નિર્દેશ આપ્યો. તેમાંથી એક હાજર રહ્યો નહોતો. ન્યાયાધીશે ઠરાવ્યું કે પરવાનગી વિના અદાલતમાં તેની ગેરહાજરી અવમાન સમાન છે અને તેને ૧૦ પાઉન્ડનો દંડ કર્યો. પ્રિવી કાઉન્સિલે ઠરાવ્યું કે તે અદાલતનો અવમાન નહોતો. લોર્ડ ટકરે નોંધ્યું હતું કે કયા કૃત્યો અવમાન રચે છે અથવા નથી રચતા તે વિશેષરૂપે સૂચિબદ્ધ કરવું શક્ય નથી. વકીલ દ્વારા અદાલત પ્રત્યે કરવામાં આવેલ દરેક અશિષ્ટ કૃત્ય અવમાન સમાન નથી, તેમજ વકીલ દ્વારા પોતાના અસીલ પ્રત્યેની ફરજના ભંગનો સમાવેશ કરતી વર્તણૂક પણ જરૂરી નથી કે આ શ્રેણીમાં આવે. વર્તમાન કેસમાં, અપીલકર્તાનું વર્તન સ્પષ્ટપણે અશિષ્ટ હતું, તે ઓર્ડર ૧૬ ના નિયમ ૧૧ નો ભંગ હોઈ શકે, અને કદાચ તે પોતાના અસીલ પ્રત્યેની ફરજમાં બેદરકારી પણ હોઈ શકે, પરંતુ તેમની લોર્ડશીપ્સના મત મુજબ તેને માત્ર અશિષ્ટતા અને અવમાનને અલગ

પાડતી રેખા પાર કરેલું ગણાવી યોગ્ય રીતે મૂકી શકાય નહીં.

૪૨. ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિના દષ્ટિકોણથી, અમે આ દ્વારા આ અપીલ મંજૂર કરીએ છીએ અને માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે ૨૪.૦૨.૨૦૦૬ અને ૧૬.૦૩.૨૦૦૬ ના રોજ પસાર કરેલા આદેશોને રદ કરીએ છીએ, પરંતુ રજિસ્ટ્રીને એમ.સી.એ. નં. ૨૭/૨૦૦૬ ને માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ સમક્ષ મૂકવાની દિશા સાથે, જેથી આ મામલો અન્ય કોઈ ન્યાયાધીશ અથવા ન્યાયાધીશો પાસે એ નક્કી કરવા સોંપી શકાય કે અપીલકર્તાએ અદાલતનો કોઈ અવમાન કર્યો છે કે નહીં. ૨૪.૦૨.૨૦૦૬ ના આદેશમાં ઉદ્દેખિત અખબારોના પ્રિન્ટરો, પ્રકાશકો અને સંપાદકો સામેની અવમાનની કાર્યવાહી અંગે, તે જને એમ.સી.એ. નં. ૨૭/૨૦૦૬ અને તેનો અલગથી નોંધણી કરવામાં આવે તેમજ તે માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ સમક્ષ યોગ્ય વિભાગીય ખંડપીઠને સોંપવા માટે રજૂ કરવામાં આવે. અમે સ્પષ્ટ કરીએ છીએ કે કોઈપણ પરિસ્થિતિમાં, અપીલકર્તા અને અન્ય પક્ષકારોને અવમાનના અંગે નોટિસો જારી કરનાર વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ સમક્ષ આ મામલો રજૂ કરવામાં ન આવે. અમે વધુમાં સ્પષ્ટ કરીએ છીએ કે અવમાનનાકારકોને માત્ર ત્યારે જ હાજર રહેવા માટે ફરજ પાડવામાં આવે જ્યારે તેઓ માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ દ્વારા તે રીતે રચાયેલ ખંડપીઠ અથવા ખંડપીઠો તરફથી નવી નોટિસો પ્રાપ્ત કરે.

૪૩. ઉપરોક્ત નિર્દેશોના આધીન રહી, અપીલ તેમજ દીવાની અરજી બન્ને મંજૂર કરેલ તરીકે નિકાલ કરવામાં આવે છે.

[એ.આર. દવે, ન્યાયમૂર્તિ] [કે.એ. પુજ, ન્યાયમૂર્તિ]

જોકે અમે અલગ અલગ સમર્થક ચુકાદાઓ ઉચ્ચારી રહ્યા છીએ, તેમ છતાં અમે નીચેના નિષ્કર્ષ પર પહોંચીએ છીએ.

અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે. પરચુરણ દીવાની અરજી નં.૨૭/૨૦૦૬ માં પરચુરણ દીવાની અરજી નં.૪૭/૨૦૦૬ માં અપીલકર્તા સિવાયના વ્યક્તિઓને જારી કરાયેલ નોટિસો તેમજ તેમાં તા. ૧૬.૩.૨૦૦૬ ના રોજ કરવામાં આવેલ આદેશ, આથી રદ કરવામાં આવે છે. પરચુરણ દીવાની અરજી નં.૨૭/૨૦૦૬ સંબંધિત તમામ કાર્યવાહી અને તેમાંથી ઉત્પન્ન થતી અન્ય કાર્યવાહી વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા સાંભળવામાં આવશે નહીં. અમે વધુમાં નિર્દેશ આપીએ છીએ કે અપીલકર્તા સિવાયના વ્યક્તિઓ સામે આરંભાયેલ કાર્યવાહી અલગથી નોંધવામાં આવે અને બન્ને કાર્યવાહી માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ સમક્ષ મુકાશે જેથી તેઓ અદાલતોના અવમાનના અધિનિયમ, ૧૯૭૧ અને અદાલતોના અવમાનના (ગુજરાત વડી અદાલત) નિયમો, ૧૯૮૪ ની જોગવાઈઓ મુજબ યોગ્ય આદેશ કરી શકે.

(અનિલ આર. દવે, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*